

Mezőtárkányi Hírek

MEZŐTÁRKÁNY ÖNKORMÁNYZATÁNAK IDŐSZAKOS KIADVÁNYA

V. évfolyam 11. szám

2009. december

Ha én lennék...

*Ha én Mikulás lehetnék
minden évben kétszer jönnék,
s ha fordulnék tizenkétszer,
akkor sem jönnék elégszer,
mert az öröm, amit hozok
nagyon gyorsan elpárolog.
Olyan sok a szegény ember,
aki álmodozni sem mer,
ajándékot nekik adnék,
mindig hozzájuk szaladnék.
Elhalmoznom őket hittel,
reménnyel és szeretettel.
Békét hoznék a zsákomban,
tisztességet puttyonyomban.
S ha nem bírnám már e terhet,
építenék egy nagy termet,
minden embert befogadnék,
kinek nem jutna más hajlék.
Nekik adnám a kabátom,
a süvegem és a zsákom,
s boldogsággal megpakolva,
Mikulássá alakulva
járhatnák ők a világot,
teljesítve minden álmot.*

Ismeretlen szerző

„A Karácsony az, ami összetartja az időt”

Kedves Mezőtárkányiak! Advent időszakában vagyunk. A karácsony előtti hetek várakozással töltenek el bennünket minden évben. Először az üzletek kínálatából, a szaloncukor -és csoki mikulás sorokból és a decemberi hűvös, sötét hangulatot oldó fényfüzerekből szembesülünk azzal, hogy újra közeledik valami, aminek az eljövételét bensőnkben is egyre erősebben várjuk. Az ünnepi készülődéshez hozzátartozik a rohanás, a meg nem oldott feladatok halmazán való aggodás, a kimerülés gyakran valós érzete. Valahogy aztán mégis túl leszünk december derekának embertpróbáló kihívásain így, vagy úgy... Majd minden évben eljön az a nap, amelyet annyira várunk, amelyre lélekben egész évben készülődünk....

Bár minden Karácsony más és más, hiszen mást hoz a gyermeki léleknek és mást a felnőttnek, mást a fiatalnak és mást az időseknek, mégis, vagy talán éppen ezért a Karácsony csoda, közös élményünk. Közös élményünk olyannyira, hogy ha megkérnének bennünket, hogy fessük le egyenként milyen is az igazi Karácsony, meglepődnénk az eredményen. Nemcsak a megszülető művészi csodáktól, hanem azon is, hogy mindannyian ugyanarra gondolnánk: meleget árasztó szobára, meghitt családi hangulatra, bensőséges gyertyafényre, bizalmat sugárzó otthonosságra, befogadó szeretetre.

Miért nem a mindenki által elfogadott értékek szerint igyekszünk élni az év többi napján is? Mert nem vagyunk képesek rá. Civilizációs tudásunk nagysága mellett eltörpül érzelmeink hétköznapi szerepe. A karácsony az érzelmekről szól. Épp ez adja az ünnep misztikumát, a gyermekorból hozott titok keresését.

Mi a titka a Karácsonynak? A szeretet! Amely értelmet ad életünknek, amely abból a felismerésből táplálkozik, hogy valakinek szüksége van ránk.

Ha érzelmi kapcsolataink szilárdak, akkor vagyunk képesek megtartani a hétköznapi gondok nyomasztó súlyát, akkor tudunk ellenállni a szürkeség, mesterséges hamis erőinek. A kapcsolatok először szavakban jönnek létre, de felejtethetetlen pillantásokban, összenézésekben, érintésekben szentesülnek.

A szeretet teszi gyémánttá az ember szívét, hogy semmi keservestől meg ne romoljon. Együtt erősek vagyunk, támaszt nyújtó szeretet nélkül viszont elveszünk. Vajon miért van az, hogy olyan nagyon várjuk még felnőtként is a Karácsonyt egész esztendőben? ...És ha ennyire várjuk, miért nem rendezünk minden hónapban ehhez fogható ünnepet? Vajon valóban jobban szeretjük egymást decemberben, mint egyébként? ...És ha ez a szeretet nem csak Karácsony idejére szól, akkor miért nem mutatjuk ki év közben ugyanezt a szeretetünket? Miért érezzük fontosabbnak az évnek ebben a szakában, hogy valami jót tegyünk? És miért nem érezzük ezt fontosnak máskor? Miért vágyunk mind ugyanarra a körülölelő szeretetre, amit Karácsonykor családtagjaink között megérintünk, megkapunk? ...És miért lehet az, hogy vannak, akik egyedül töltik a szentestét, akiknek nincsenek szeretteik, akiket nem látogat meg senki? Vajon mit tehetünk azokért, akiknek keserű, szomorú, rosszkedvű a Karácsonyuk?

Ugye mennyi elgondolkodtató és mennyi válasza váró kérdés vetődhet fel bennünk 2009 Karácsonyán?

Juhász Gyula szavaival élve: „Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen, s ne csak ilyenkor decemberben.”

Advent a várakozás, a Karácsony a szeretet megszentelése. Advent a csodavárás időszaka, a Karácsony maga a csoda, a Kará-

csony csodája közös élményünk. Közös élmény, hiszen mindannyiunkat megérint a varázsa, ez a titokkal övezett, szívhez szóló ünnep, amely nemcsak a kereszténység, hanem a család, a békesség, a szeretet ünnepe is. Azonban az ünnep nyugalomát, meghittségét elsősorban magunknak kell kialakítani, körülöttünk harmóniát, békességet teremtve: magunkban, családjunkban, munkahelyünkön és a nagyobb közösségben egyaránt.

Kellenek az ünnepek, hogy erőt merítsünk belőlük, hogy hétköznapi csalódásainkat, megveretéseinket, megaláztatásainkat, veszteségeinket el tudjuk viselni. Akinek a Karácsony ugyanolyan, mint bármelyik másik nap, az szegényebb egy meghatározó, felemelő élménnyel, az elveti a lelki gazdagodás lehetőségét. Aki nem tud ünnepelni, annak az embernek az életéből hiányzik valami, ami az embert emberré teszi. Az ünneplés ritka művészetét a családnak ápolni kell, és át kell adnia a következő nemzedéknek. Minden ünnepet úgy kell megünnepelnünk, hogy az valóban ünneplés legyen, azaz mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Csak így hagy maradandó nyomot gyermekeink életében.

Öleljük hát meg egymást, szeretteinket, gondoljunk rég nem látott rokonainkra, barátainkra, ne felejtsük el magányos ismerőseinket, akiknek egy jó szóval, egy mosollyal szebbé, boldogabbá tehetjük az ünnepüket.

Az ünnepi gondolatok mellett szeretném megköszönni munkatársaim, az önkormányzati, intézményi alkalmazottak egész évi munkáját. Minden dolgozónk - legyen az iskola, óvoda önkormányzat vagy szociális ellátás, stb. területén - szakmai feladatai mellett jelentős többletmunkát vállalt az év folyamán ugyanúgy, ahogy a korábbi években. Közösségi rendezvényeink, pályázataink, szakmai tevékenységünk nem lenne sikeres a mindennapi munkán túlmutató erőfeszítések nélkül. Ezt mindannyian tudjuk.

Köszönöm a civil szervezetek példaadó munkáját és minden jó szándékú ember önzetlen áldozatvállalását. Hívó szóra segítő kezek lendülnek felém olyan időszakban, amikor a mindennapi gondok teszik bizonytalanná az emberek életét, amikor a személyes problémákon túllepve a közösségért való cselekvés kerül az első helyre. Nemcsak polgármesterként, hanem pedagógusként és családanyaként is tudom, mennyire nehéz ez.

A következő év sem lesz könnyű. Várhatóan még nehezebb lesz, mint az idej. Épp ezért kell külön hangsúlyozni az összefogás jelentőségét. Jó hírünk van a kistérségben, s bízom benne ezt meg is tudjuk tartani, mert olyan érték-

A TARTALOMBÓL

Falunap	4
Költségvetési koncepció	6
A H1N1-ről	10
Kiss Stúdió Színház	12
A Magyar Nyelv éve	14
A szihalmi lakodalmas	16
A Szociális Munka ünnepe	12
Kovács Tibor	20
Halloween party Sarudon	21
Decemberi jeles napok	22
Brauner Tamás eredményei	18

ről van szó, melyre mindannyian büszkék lehetünk.

Az ünnepvárás időszakára minél több emelkedett, boldog pillanatot kívánok Mindenkinnek.

Fogadják el tőlem őszinte jókívánságaim mellé jó tanácsként az alábbi –ismertlen szerző tollából való– idézet sorait:

„Szakíts időt a nevetésre,
az ölelésre, a könnyre!
Szakíts időt, kíváncsi valamit,
álmodozz, remélj!
Szakíts időt a csodára,
az elmélkedésre, az emlékekre!
Szakíts időt, beszéljess,
hallgass, légy mások között!
Az idő ajándék.
Szakíts időt a szeretetre
idén karácsonykor is!”

Békés, boldog karácsonyt és reménytelül új esztendőt kívánok minden kedves Olvasónak!

Tóthné Szabó Anita
Mezőtárkány község polgármestere

A falubuszról

Tisztelt mezőtárkányi lakosok! Mint ismeretes Önök előtt, településünkön elérhető szolgáltatások tovább bővültek az önkormányzat által pályázati támogatásból vásárolt falubusz segítségével.

A falubusz célja közösségünk lakosságának életének megkönnyítése különböző, eddig nehezen, vagy körülményesen elérhető egészségügyi, szociális, kulturális szolgáltatásokhoz való könnyebb hozzáférés biztosításával.

A falubuszt intenzíven használják közösségünk intézményhálózatának tagjai, iskolánk tanulóit szállítja rendszeresen orvosi (fogorvos, iskolaorvos) ellátásokra, sport- és tanulmányi versenyekre, biztosítja egerfarmosi és sarudi tagintézményeink közötti kapcsolatot, civil szervezetek működését segíti.

A falubusz mindezek mellett előre szervezett és meghirdetett célúfuvarok-

kal (pl. vérételekre való szállítás), valamint egyéni igények szerint, megyehatáron belül ingyenesen segíti a rászoruló lakosságot a fent említett orvosi szolgáltatások hozzáférésehez, hivatalos ügyintézés helyszínére történő szállítással.

Az ingyenes szolgáltatásra való jelentkezési igényeket a Polgármesteri Hivatalban személyesen, vagy a 491-933-as telefonszámon Oláh Andreánál kell jelezni az igénybevétele tervezett időpontját megelőzően legalább három munkanappal.

Bízunk benne, hogy Önkormányzatunk új szolgáltatásával gyorsabban, könnyebben, kényelmesebben érheti el mindazokat a szolgáltatásokat, amit eddig a tömegközlekedéssel való megközelítés körülményessége miatt nehézségekbe ütközött.

BESZÁMOLÓ A MEZŐTÁRKÁNYI KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT 2009. ÉVI HÁROMNEGYEDÉVES GAZDÁLKODÁSÁRÓL

Tisztelt Olvasó! Az alábbiakban szeretném tájékoztatni Mezőtárkány község polgárait és minden kedves olvasót a 2009. év háromnegyedéves gazdálkodásáról:

Bevételek: Az elvárt szinthez viszonyítva, mely ezen időszakban 75 %, a teljesítés 80,60%-os, jónak mondható. Többletbevételeként jelenik meg a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térítési díja, mely bevétel valójában a három önkormányzat bevétele, de mivel a kiadás is itt jelentkezik, nem adjuk tovább az ellátási díjat.

Az önkormányzat sajátos bevételeinél a helyi adóbevételek a tervezési szintet a kommunális adó tekintetében éri csak el, a többi adónem alulteljesült, jelentős összeget kellett visszafizetni az iparüzési adónál.

A normatív állami hozzájárulás bevétele időarányos.

Az egyes szociális feladatokra kapott állami támogatás az igénylések alapján megfelelően finanszírozásra kerültek.

A központosított támogatások a félévi helyzethez viszonyítva nőtt a pályázati összegekkel.

A működési célú pénzeszköz átvételeknél jelentősen több a munkaügyi központtól átvett pénzeszköz, a tervezéskor figyelembe vettük, hogy már nem támogatják a közhasznú foglalkoztatást, viszont 90 és 100 %-os lefedettséggel lehetőség volt pályázatot beadni, melyek megnyeré-

se révén folyamatosan 5-6 fő foglalkoztatását tudjuk biztosítani.

Felhalmozási célú pénzeszköztárvétel nőtt a falubuszra és az orvosi rendelő akadálymentesítésére átvett pénzeszközzel.

A működési hitel előirányzatát csökkenteni tudtuk az év közben megpályázott és megnyert állami támogatással.

Jelenleg 18 215 e Ft előirányzattal szemben 10 189 e Ft hitelfelvétel teljesült, sajnos ezt már csökkenteni nem tudjuk, ha teljesülnek a tervezett kiadások, még növekedni is fog.

Kiadások: A kiadások teljesülése - amely 81 %-os,- azt jelenti, hogy a tervezett kiadások eddig megvalósításra kerültek.

A személyi juttatások önkormányzati szinten 76 %-os, a járulékok 72 %-os teljesülést mutatnak, úgy tűnik a teljesítés alapján, hogy a tervezettnél megfelelően alakulnak, jelentős problémát év végéig nem okozhatnak.

A dologi kiadásoknál a 105 %-os túlteljesítés a következő nem tervezett kiadások megvalósításából adódik: útfelújítás, gázáremelkedés. Javasolom, a tartalék terhére rendezni a teljesítéshez az előirányzatokat.

A működési célú pénzeszköztárvétel teljesítése 69,56%, részleteiben a legtöbbje 100 %-os kifizetést takar (civil szervezetek támogatása). Besenyőteleknek működési célra átadott pénzeszköz teljesítése 46,98 %-os ennek oka, hogy a költség-

vetés készítésekor a közcélú foglalkoztatottak bére és járuléka nálunk kerültek tervezésre, az igénylést is itt terveztük, melynek összege átadásra került volna. Ezt a két önkormányzat időközben megváltoztatta, így sem a bevétel, sem a kiadás nem nálunk jelenik meg.

A szociális juttatásoknál jelentős többletkiadást jelent a köztemetések kifizetése. Az eseti juttatások már tartalmazzák a beiskolázási támogatást, melyet igen nehéz gazdasági helyzetünkben is biztosítani tudtunk a rászorulóknak, az eddigi kifizetésekből is látszik, hogy idén jóval több eseti segítyt kellett kifizetni, mert egyre több azon családok száma, akik nehéz anyagi körülmények között élnek.

A Kisebbségi Önkormányzat is hozzájárult a beiskolázáshoz, a cigány családok gyermekeinek biztosították a füzet-csomagot.

Felhalmozási kiadások: a pályázati összegekből megvalósult beruházásokat tartalmazza elsősorban, de szerepelnek itt tervezői díjak, pályázati önrök, ingatlanvásárlás, számítógép-, írásvetítő-, bozót-vágó-beszerzés is. A felhalmozási kiadások teljes összege: 28.710 e Ft.

Tóthné Szabó Anita
polgármester

Falunap 2009. aug. 22.

Augusztusi Szent István ünnepéhez kapcsolott faunapunkon mindig lehetőséget biztosítunk a helyi és a kistérségi hagyományok felelevenítéséhez. Egy főzőversenynek mindig jó védjegye a helyi jellegzetes népi étel, ami apropót ad arra, hogy munkahelyi, baráti közösségek összefogjanak és szórakozva, főzéssel üssék el az időt.

Mezőtárkány jellegzetes népi étele a paprikáskompér volt, a tárkányi öregek kumpérnak is hívták és hívják még ma is. Könnyen elkészíthető a szegény emberek mennyei eledele, s milyen jót lehet belőle enni, főleg ha éhes embereknek tálalják!

Idén a 3. főzőversenyre került sor, s már-már mondható, hogy hagyománya lett a falunapi főzésnek Mezőtárkányon. Vannak visszajáró csapatok, külön öröm, hogy más településekről is jönnek hozzánk főzni. Az alapanyagot Pásztor István képviselő és Balogh Sándor helyi vállalkozó biztosította. Mindketten kezdetektől mecénásai a versenynek, s ezzel nagy terhet véve le az önkormányzat válláról.

Most 10 csapat versengett, s a győztes Lázár László családi csapata lett Felsőtárkányból. Ő volt a tavalyi falunapi főzőverseny és az idei majális főzőversenyének is a győztese. (A zsűrik egyöntetű véleménye alapján nem csak jól sikerül neki egy-egy étel, hanem tényleg tud jól főzni.) 2. helyen a Metál Fakanál mezőtárkányi ifjúsági csapata, a 3. helyen pedig a Helyi Szociális Házigazgató Szolgálat csapata végzett.

Gyerekeknek nagy öröm volt a kézműves műhely: arcfestés; lufifestő verseny; ugrálóvár és a lovaglási lehetőség.

A délutáni nyitóprogram fontos momentum volt a Mezőtárkányért kitüntetések ünnepi átadása: Tavalyi posztumusz 1. díszpolgári cím után az idén Siska Jánosné volt tanácselnök, a község első polgármestere, a helyi Gyöngyvirág Nyugdíjasklub vezetője kapott díszpolgári címet.

Közösségi, több évtizedes oktató-nevelői munkájáért kapott kitüntetést Nyes-

te Ferencné jelenlegi ÁMK igazgatóasszony. Két civil szervezet is méltó volt Mezőtárkányért kitüntetésre: Arcok Álruhában Mezőtárkányi Ifjúsági Kör színjátszó csapata, valamint a Gyöngyvirág Nyugdíjasklub. Az „év legjobb ifjúsági sportolója” kitüntetést kapott megyei, országos atlétikában elért eredményeiért Kiss Gábor és Balogh Norbert.

14.30-tól színpadi produkciók jöttek sorban, egy kis csúszással, este 21.30-ig, majd utcabál kezdődött. 10 művészeti csoport, több mint 150 lelkes fellépője tett ki magáért a nagy melegben. Volt mazsorett bemutató, hastánc, néptánc, társastánc, népdal, humoros produkció is a kápolnaiak matróztáncával és apáca showjával.

Sportprodukciót sem nélkülöztünk, bemutatót tartott

Együtt táncoltak a színpadon a polgármester asszonnyal és néhány helyi rajongóval.

Az abasári Sike László és zenész csapata gondoskodott az utcabál jó hangulatáról. Az égiek is megtartották a könnyeket hajnalra, nem áztatták el bulit.

SA

a helyi karatecsapat 30 fellépője jóvoltából. Volt formagyakorlat, cserép és téglák töréssel, utcai kések támadás imitációval.

Az ATV Zene Expresszből ismert Zsuzsi és Orsi gyermekműsort és felnőtt nosztalgia mulatót is tartottak. Várva várt sztárvendég Budnyok Pityu volt, aki édesanyját is elhozta magával a szabócsai faluból.

Civil nap a horgásztónál

A községi önkormányzat szeptember 27-én civil szabadidős napra hívta a helyi tűzoltó és polgárőr egyesület tagjait, családtagjait. Az önkormányzat ezzel a nappal szeretne volna megköszönni az egyesületek tagjainak és családtagoknak a község érdekében megvalósított társadalmi munkájukat és áldozatvállalásukat. A horgásztónál megrendezésre kerülő rendezvényen Dr. Tanárki-Fülöp István jegyző úr köszöntötte a megjelenteket, Pásztor István képviselő úr látta el a házigazdai szerepet.

A Pásztor családtól nem áll messze az önzetlen támogatás soha sem. Zsuzsa is derekasan segédkezett a nap folyamán a szakácsmesterséget is felvállaló fiúknak, Pásztor Öcsinek és Tóth Imrénének. A szabadidős programban szerepelt tűzoltó autó bemutató, rendőrségi felszerelések technikai bemutatója, ebédre pincepörkölt, s a délután folyamán a szihalmi Puszta Airfil Modellező Klub repülőgép modellező bemutatója, valamint a Kerecsendi Kutyaiskola bemutatója.

Zene nélkül sem maradt a tömeg, Siska Laci és Forgács Józsi közreműködése nélkül nem múlik el rendezvény Tárkányban. Így volt ez most is, mindannyiunk nagy meglepetésére...

Tanévnyitó és továbbképzés

Augusztus végére minden gyermek várja már az iskolát. Van, akinek csak az osztálytársak hiányoznak. Valószínű, hogy a leendő elsősök mind kíváncsisággal és várákozással lépik át először az iskola kapuját. Vidám tanévnyitó ünnepségünkön Veresné Anikó tanárnéni tanítványai adtak műsort az iskola többi diákja számára.

2009. szeptember 1-jén nemcsak a gyermekek kezdték meg a tanévet, hanem hivatalosan a pedagógusok is. Ezen nap délelőttjén megtartottuk az első közös tanévnyitó értekezletünket az oktatási társulásban résztvevő intézmények dolgozóival a sarudi és egerfarmosi kollégákkal.

Augusztus végén részt vettünk a Tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek segítésére szervezett továbbképzésen, majd novemberben a Hatékony tanuló megismerés c. tanfolyamon.

Húsvét a mesés Keleten!

Szófia-Rodostó-Isztambul

A lakóhelyéről most Szófián keresztül eljuthat a mesés Keletre!

Fedezze fel a viszonylag zárt Bulgária fővárosát, Szófiát, és tekintse meg a város ámulatba ejtő dzsámijait, ill. a nagy székesegyházát!

Koszorúzzuk meg együtt Rodostóban II. Rákóczi fejedelem és Mikes Kelemen szobrászatának helyszínét! Szippantunk bele az isztambuli nagybazar fűszeres, mentás illatába, tekintsük meg a Kék Mecsetet, az Hagia Sophia-t, a Hippodrom teret vagy hajókázzunk a Boszporuszon Európa és Ázsia mezsgyéjén!

Mindezt egy 3 éjszaka 5 napos út során, melyet kifejezetten az iskolai tavaszi szünetre (húsvét-
ra) szerveztünk!

2010. április 01-05-ig. Szállás 3 csillagos hotelben, svédasztalos reggelivel, magyar utaskísérővel, utazás luxus autóbusszal, vízumdíjjal együtt személyenként mindössze 59 900 Ft-ért! (14 éves kor alatt 49 900 Ft/fő. A részvételi díj három részletben fizethető!)

Bővebb felvilágosítás: +36 70/364-20-19-es telefonszámon kérhető!

Ha velünk utazik, az 1001 éjszaka meséi valóra válnak!

MEZŐTÁRKÁNY KÖZSÉGÖNKORMÁNYZATÁNAK 2010. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI KONCEPCIÓJA

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, valamint az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Korm. számú rendelet 28. §-ban foglalt előírások alapján az önkormányzat 2010. évi költségvetési koncepcióját (továbbiakban: koncepció) az alábbiak szerint fogadta el Mezőtárkány Képviselő-testülete:

A költségvetési keretszámok kialakítását nehezíti az, hogy az előzetesen megküldött törvényjavaslat (továbbiakban: tervezet) több lényeges adatot nem tartalmaz. Abból fakadóan, hogy a törvényt az Országgyűlés még nem hagyta jóvá, a közölt adatokban is változás lehet.

Ennek köszönhetően az előterjesztett számadatokban bizonyosan változások lesznek, tekintettel arra, hogy még a jogalkotó sem tudta a tervezetet teljes egészében adatokkal kitölteni. Így ahol nem volt olyan adat, amire a központi költségvetés tervezetéből támaszkodhattunk volna, ott a tavalyi tervezett adatokat vettük alapul (tekintettel arra, hogy a költségvetési év még nincs lezárva, nem tudtuk kellő pontossággal a teljesített tényadatokat sem figyelembe venni), becslést mértékű kiadási- és bevételi szint-növekedéssel számolva.

Bevételek: A 2009. évi működési bevételek eredeti előirányzatát vettük alapul a koncepció elkészítésénél, melyet egységesen 4 %-os emeléssel tervezünk. Semmiképpen nem javasunk nagyobb mértékű emelést, ismerte a családok, a dolgozók anyagi helyzetét, az étkezési térítési díjak nagyobb mértékű emelése ahhoz vezetne, hogy alig-alig vennék igénybe az ellátást. A nagymértékű hiány csökkentése érdekében a koncepció előterjesztését az alkalmazottak természetbeni juttatása nélkül terveztük. Ebből adódik, hogy közel 7.600 eFt-tal csökkeni fog a működési saját bevételünk.

Az önkormányzatok sajátos bevételei esetén az SZJA bevételekről pillanatnyilag nem rendelkezünk információval, így azt a tavalyi szinten terveztük.

A helyi adók esetében a 2009. évi tervezést vettük alapul.

A normatív állami támogatáshoz hozzáadtuk Sarud társulása következtében 52.144 eFt növekedést, s így az előző évhez viszonyítva 27.841 eFt csökkenést mutat.

A szociális juttatásokra kapott központi támogatást az előző évi szinten terveztük, mivel nem rendelkezünk a tervezéshez szükséges számadatokkal.

A központosított előirányzatoknál a kisebbségi önkormányzat működésé-

re kapott állami támogatást, és a prémiumévek program pályázatára leigényelt összeget terveztük, az előző évhez viszonyítva a 13. havi juttatás megvonása miatti csökkenést építettük be.

A működési célra átvett pénzeszközök tartalmazzák a szociális társulástól átvett 8.621 eFt, a közoktatási társulásra járó 16.330 eFt, mely Egerfarmost és Sarud Önkormányzatot illeti meg. A körjegyzőség működéséhez Dormánd községtől 10.516 eFt átvétele került tervezésre.

A kölcsöntörlesztés bevételeinek tervezésénél figyelembe vettük a csökkenő adóstartozásokat.

A pénzkészlet-maradványt nullára terveztük, mert a 2009. évi költségvetést teljes mértékben teljesíteni kívánjuk, a három negyedéves gazdálkodásunk tényadataiból kiindulva közel 20.000 eFt hitelállománnyal zárjuk a 2009. évet, melynek visszatörlesztését a kiadások között számításba vettük.

A bevételek között kell tervezni a működési hitel összegét is, ami jelen koncepció esetében

hozzávetőlegesen 37.094 eFt.

Kiadások: A személyi juttatások tervezésénél az előző évi tervezésből indultunk ki, amely összeg 194.420 eFt.

Az emelkedés Sarud tagintézmény személyi juttatásának hozzáadásából adódik, mely összeg 58.476 eFt.

Csökkentettük a dolgozók étkezési természetbeni juttatásával, mely 7.600 eFt, a 13. havi juttatás arányos kiesésével 3.000 eFt-tal, az igazgatás szakfeladat be nem töltött állás bérével, 1.748 eFt-tal, és az iskola által kimutatott bérmeztakarítással, 5.303 eFt összeggel.

A járulékok emelkedtek Sarud társulása miatt 17.752 eFt-tal, viszont csökkentek 3.785 eFt-tal, mivel mértéke január 1-től kevesebb lesz, valamint a kieső 13. havi járulékaival, 960 eFt-tal, az iskola és igazgatás bérmeztakarításának járulékaival (1.682 eFt és 559 eFt).

A dologi kiadásokat csökkentettük

- az ingyenes étkezés szűkítése révén nyert nyersanyag-költséggel, 3.100 eFt

- a háromszori ingyenes étkezést csak meleg ebéd szolgáltatással és tízórai biztosításával váltjuk ki

- ugyancsak 4.400 eFt körüli nyersanyagcsökkenést jelent az alkalmazottak étkezési támogatásának visszavonása,

- a szociális feladatellátásnál az előző évhez viszonyítva a vezető jelezte, hogy 800 eFt-tal kevesebbre lesz szükség,

- az igazgatás szakfeladaton kivettük a riasztó, 600 eFt, a karbantartás, 600 eFt, a szállítás, 240 eFt, a kiküldetés 100 eFt költségét.

A szociális, felhalmozási kiadásokat az előző évi szinten terveztük.

Az átdott pénzeszközök csökkentek az előző évhez viszonyítva, ez ebből adódik, hogy az állami támogatás csökkenése miatt jóval kevesebb pénzt tudunk dologi kiadásra átadni a társult önkormányzatoknak. Sarud Önkormányzat esetében pedig az előzetes számítások alapján még nekik kell közel 14.000 eFt-tal adni ahhoz, hogy a személyi juttatásokat és annak járulékait ki tudjuk fizetni.

A felhalmozási kiadásokra 9.508 eFt-tal terveztünk, mert a felhalmozási bevételeink is pont ennyi. Javasolt cél: a pályázatok önrésze a prioritási sorrend, és a beadott pályázatok szerint.

A kiadások így összesen 417.503 eFt-ra rúgnak.

A különbség mérséklésére feltétlen szükség van az eddigi gyakorlatnak megfelelően ÖNHIKI pályázat beadására.

Az intézményvezetők által intézményeiket érintő fejlesztési igények felsorolását az általuk készített, a koncepcióhoz mellékelteként csatolt előterjesztések tartalmazzák.

Mondani sem kell, hogy mindenképpen szükséges a kimutatott költségvetési hiánynak pályázati úton történő csökkentésére törekedni, és a hitelfelvételt mindaddig, amíg lehetséges elodáztatni (akár a költségvetési sorok átdolgozása árán is), ezzel is csökkentve az önkormányzatot sújtó esetleges kamatterhet.

Tóthné Szabó Anita
polgármester

Lakossági tájékoztató

Mezőtárkány Község Önkormányzat 2005-től működő teleháza a Miniszterelnöki Hivatal által az eMagyarország program keretében meghirdetett KIHOP-2008. nyertes pályázatával hivatalosan is eMagyarország Pont cím viselésére kapott jogosultságot 2009 nyarától.

Előzmények: Az eMagyarország Program a magyar információs társadalom fejlesztésének stratégiai fontosságú programjaként indult 2003-ban. A program kiemelt célja a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek és térségek felzárkóztatásának támogatása, a digitális szakadék csökkentése.

Az elmúlt évek pályázatait az eMagyarország hálózat kiépítését, ezzel együtt az elektronikus szolgáltatások és tartalmak – kiemelten az e-közzolgáltatások – elérését, elterjedtségének növelését célozták meg.

Az eMagyarország program hosszútávú célja, hogy amíg a lakosság jelentős részének otthonában technikai vagy anyagi okokból nincs lehetősége a szélessávú internet –hozzáférés kialakítására, addig az ország egész területén elérhető közösségi internet – hozzáférési pontok (KIHOP-ok) biztosítsák a világháló és ezzel egyidejűleg az e-közzolgáltatások használatát részükre képzett eTanácsadók biztosításával.

Ki is az e-Tanácsadó?

Olyan személy, aki megfelelő végzettség mellett hozzájárul az eSzolgáltatások használatához és biztosítja azokat eMagyarország Pontokon. Megismerteti a lakossággal az elektronikus ügyintézés lehetőségeit és annak előnyeit, népszerűsíti a szolgáltató állam feladatait, továbbadja megszerzett ismereteit.

Miért jó nekünk, hogy Mezőtárkányban működik eMagyarország Pont?

Azért, mert a nemzetközi és a hazai törekvéseknek megfelelően egyre több dolgot intézhetünk internet segítségével. Az internet ma már nem csak a fiatalok játékszere, hanem a tanulás, ismeretszerzés folyamatának hasznos, gyors támogatója. Az állam is törekszik a régi bürokrata állami szerepéből kitörni és mindinkább szolgáltató állammá válni, annak reményében, hogy olcsóbbá, egyszerűbbé, átláthatóbbá teheti az ügyintézés folyamatait.

Már nem kell a szomszéd városba utaznunk, ha okmányirodai ügyintézésre szeretnénk bejelentkezni. Ma az időpontfoglalás, az adatlapok nyomtatványok kitöltése jórészt történhet internet

segítségével. Egyre több területen válik elérhetővé az internetes elektronikus ügyintézés. Már lehet megfelelő jogosultság és bankszámla mellett folyószámla információkat szerezni, pénzt átutalni, interneten vásárolni, könyvtárak katalógusában keresgélni, adóbevallást elkészíteni és feladni stb.

Akinek nincs otthon internete vagy nem ért hozzá, de szeretné megtudni, milyen lehetőségeket is rejteget, jöjjön el az eMagyarország Pont teleházunkba és segítség mellett ismerkedhet a világra nyíló nagy ablakkal!

Akik ügyintézéshez szeretnék igénybe venni az internetet, azoknak egy gyűjtőportállal segít az állam. Létrehozták a www.magyarorszag.hu weblapot, melyen több mint 300 országos, régiós szolgáltatás vehető igénybe, legtöbbször ingyenesen, vagy ügyfélkapu regisztráció mellett.

Mit jelent az ügyfélkapu? – kérdezheti.

Mivel az internetes adatforgalom visszaélésekre is ad lehetőséget, ezért ennek kivédésére biztonságossá kellett tenni a rendszert. Biztonságunkat szolgálja, hogy mindenki személyes kóddal férhet saját adataihoz, kezdeményezhet ügyintézkést legyen az okmányiroda vagy az APEH. Az egyszer megszerzett kódunkkal kulcsot kapunk az internet számos szolgáltatásához.

Hogy szerzek kódot?

Egyszer kell csak az okmányirodába bemenni személyesen, és rövid, ingyenes adatfelvétel után máris megvan a személyes ügyfélkapu regisztrációja, mellyel már jogosultságot is szerzett egy csomó dolog interneten történő intézésére.

Ha érdeklí, hogyan teheti könnyebbé életét, tud rá egy kis időt áldozni, jöjjön be a teleházba!

Személyesen segítünk! Higgye el, csak az első lépés nehéz, a többi már sokkal könnyebb lesz!

Elérhetőségek: www.emagyarorszag.hu (letölthető anyagok menüpontban: részletes útmutatókat talál az elektronikus ügyintézés lehetőségeire. A szemléltető anyagok annyira jók, hogy aki már használt számítógépet és ismeri az internetet, eligazodik)

www.mezotarkany.hu (eMagyarország Pont menü). Nyitva tartás: Hétfő-péntek 9.00 – 17.00, 3375 Mezőtárkány, Kossuth u. 54-56. (Általános Iskola épületében). Sipos Attila eTanácsadó 30/491-3373, géptermi munkatárs: Tóth Zoltán 36/491-996.

Térfigyelő-kamerarendszer

Tisztelt mezőtárkányi lakosok! Mint előző lapszámunkban olvashaták, Mezőtárkány községi Önkormányzat az Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács pályázatán 10 millió forint összegű támogatást nyert térfigyelő-kamerarendszer kiépítésére.

Az eltelt időszakban a kivitelező kiválasztásra került, a támogatási szerződés megkötése folyamatban van, így előreláthatóan még idén, decemberben megkezdődik a rendszer telepítése, és 2010. első negyedévében beüzemelésre is kerül.

A kamerák településünk frekvenciált közterületeit, a településre ki- és bevezető utakat, a temető területét egyes közintézményeinket fogják megfigyelni, és a rendőrség számára lehetővé tenni, hogy a kamerák képét akár közvetlenül, élőben, akár felvétel útján eleme, bűnmegelőzési és felderítési céllal.

Köszönjük!

Tisztelt mezőtárkányi lakótársak! Nagy örömmel szeretnék sokunk nevében köszönetet mondani itt, a mezőtárkányi újság hasábjain falunk önkormányzatának, vezetőinek, különösen a polgármester asszonynak, Tóthné Szabó Anitának.

Megöregedve egyedül élünk, betegen, magányosan telnek hosszú téli napjaink. Felkarolva ezeket az öregedő, idősödő embereket egy nagyon magas színvonalú gondoskodó szervezetet hoztak létre itt egy vidéki kis faluban, amiért hálával tartozunk nekik.

Nap mint nap van, aki ajtót nyit ránk. Az otthonunkban segítő gondozók fáradtságot nem kímélve naponta többször meglátogatnak, bevásárolnak, gyógyszer iratnak, kiváltják receptjeinket, ebédet hoznak, türelemmel meghallgatnak, gondoskodással körülvesznek.

Köszönöm.

Elismerésem a melegkonyha dolgozóinak a változatos, ízletes ételek készítéseért. Fáradásaikért mindnyájukra kérem a jó Isten áldását.

Adjon erőt, egészséget és sikert a jövőben, hogy továbbra is így tudják folytatni áldásos tevékenységüket.

Áldott Karácsonyi Ünnepeket és Békességben, Boldogságban Gazdag Új esztendőt kívánva:

Bölkény Ráfaelné
Mezőtárkány, Vörösmarty út

Töklámpás kísértetek

Pénteken este, azaz október 31-én ünneplik szerte a világon Halloweent-t, a boszorkányok, kísértetek és egyéb szellemek ünnepét. Európában sokáig feledésbe merült ez az ünnep, azonban amerikai hatásra ismét divatba jött, s nálunk is egyre nagyobb népszerűségnek örvend.

Legismertebb jelképe a vigyorgó töklámpás, de hozzá tartoznak a vámpírok, a boszorkányok, a denevérek, a múmiák és a mindenféle szellemek is.

Jack O'Lantern - Halloween töklámpása

Az ír eredetű lámpás hagyománya az Egyesült Államokban kelt önálló életre, napjainkra pedig a Halloween legalapvetőbb jelképévé vált.

A Halloween valószínűleg kelta eredetű hagyomány, az Észak-Amerikába érkező írek honosították meg az ünnepet a földrészen. Írországból a 19. század közepén söpört végig a Nagy Éhínség: a lakosság legalapvetőbb táplálékát, a burgonyát járványszerű betegség támadta meg. Az éhínség és az abból fakadó kivándorlási hullám következtében ötven év alatt a lakosság létszáma a felére csökkent. A kivándorlók elsődleges célpontja Észak-Amerika volt, jelentős számuknál fogva pedig nem meglepő, hogy hagyományaik közül számos beépült a tömegkultúrába (Halloween, Szent Patrik napja).

A legenda egy részeges ír patkolókovácsból köti Jack O'Lantern kialakulását. A léha életéről és a másokat megtréfáló jelleméről híres kovács egyszer az ördögöt is megviccelte, aki megígérte neki, hogy halála után lelke nem kerül a pokolra. Amikor Jack meghalt, hiába próbált bejutni a mennyországba, Szent Péter útját állta. A mennyből és a pokolból kirekesztett Jack az ördögtől egy széndarabot kapott ajándékba, hogy a sötétségben megrekedt szelleme láthassa az utat. Jack a széndarabot vajrépába tette és ezzel bolyong számkivetétként. A legendában visszaköszön a Halloween lényege: a holt lelkek ezen az éjszakan visszalátogatnak a földre, a halottak és az élők közötti határ elmosódik.

Az Észak-Amikában elterjedt hagyomány annyit módosított a szokásokon, hogy vajrépa helyett sütőtököt használnak lámpásnak: a tök tetejét levágják, a belsejét kikaparják, oldalára rémisztő arcot faragnak, belsejébe pedig mécsest vagy lámpát helyeznek. A szörnyet formázó tök, Jack O'Lantern figurája Halloweenkor mindenhol megjelenik, túlnőtt a töklámpás szerepén. Használati tárgyak, jelmezek, dekorációk vagy éppen sütemények készülnek Jack bolyongó szellemének arcával.

Boszorkányok márpedig vannak!

Mezőtárkányban sem múlhatott el halloween - halloween-pary nélkül. ÁMK intézményi dolgozók kezdeményezésére november 7-én szombat este batyusbállal ünnepeltük a valószínűleg kelta – ír gyökereig visszavezethető ünnepet.

Kígyókkal, pókokkal felszerelkezett boszorkányok (Salamon Istvánné Kati, Szilágyi Józsefné Zsuzsa és Fejes Timi) fogadták a vendégeket, akik a hangulat fokozásáról is gondoskodtak boszorkánytánc -produkciójukkal. A boszik egész éjszaka álltak a vendégek szolgálatára!

A program részeként megválasztottuk a „legtökösebb legényt” aki a közönség bizalma alapján reggelig viselhette a tökkirály címet. Ezért a címért a tök-emelő versenyt kellett megnyernie, majd tökfaragásban is jeleskednie kellett. Mellé persze királynő is dukált, akinek arcfestéssel a leg-rémisztőbb maszkot kellett létrehoznia.

H a l á s z Lajos, Mátyus Rita királyi páros és a szórakozó közönség valószínűleg sokáig emlegeti a tényleg tökölős éjszakát!

Mezőtárkányról egy kézikönyvsorozatban

Mindig büszkeséggel írunk arról, ha Mezőtárkány képviseletében fellépnek kiscsoportjaink, sportolóink eredményeket érnek el, vagy megjelenik olyan kiadvány, amely településünkéről is szól.

A nyáron megkereste önkormányzatunkat az Inka Kiadó, mely „A művelődés szolgálatában” c. kézikönyvsorozat szerkesztője. Az Észak-magyarországi régió településeinek kulturális életét bemutató kiadvány szerkesztéséhez kértek megrendelést Mezőtárkánytól is. Időközben elkészült a nyomdai verzió, s karácsonyra a könyv is megjelenik, településünk bemutatójával. Fogadják szeretettel a kézikönyvsorozat mezőtárkányi bemutatkozó oldalát!

Idősek Világnapja

Idősek világnapja tiszteletére hagyományosan községi ünnepségre hívtuk településünk nyugdíjasait. Az önkormányzat által biztosított vendéglátáshoz mindig hozzátartoznak a köszöntő, elismerő szavak, melyeket a polgármester asszony tolmácsolt az ifjabb generációk nevében.

A Heves Megyei Önkormányzat Pedagógiai Szakmai és Közművelődési Szolgáltató Intézménye még a tavasszal megkeresett bennünket, hogy legyünk partnerek egy közös megyei pályázatban. A Nemzeti Kulturális Alapprogram által támogatott MOZAIK 2009/2010 rendezvénysorozat lehetőséget biztosított számunkra, hogy az Idősek Napján a művelődési ház színpadán élőben láthassuk és hallhassuk Vörös Sári híres magyarnóta- és népdalénekes tanítványait, a megyében Írisz Dalcsoportként ismert társulatot.

Dobó Katica és előadóművész társai felejthetetlen hangulatot teremtettek az ünnepségre ellátogató közönségnek. Öszintén és lelkesedéssel beszéltek művészi hitvallásukról a rendezvény után is, mely alapján biztosan lehetünk benne, lesznek még Mezőtárkány vendégei, ha rajtunk múlik!

120 éves egyesület

A Mezőtárkányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület az idén ünnepelte fennállásának 120 éves évfordulóját, mely alkalomból ünnepi taggyűlést tartottak október 24-én. A vacsorával egybekötött rendezvényen Ragó Zsigmond egyesületi elnök, valamint Forgács György tűzoltóparancsnok értékelte az elmúlt időszak eseményeit, s a tagság megkapta a 120 éves évfordulóra emlékező emléklapot.

Az egyesület tagjai 2009-ben: Forgács György, Ragó Zsigmond, Cseh Emil, Kocsis Attila, Siska László, Gubek Zsolt, Csonka Béla, Bukta József, Forgács Péter, Balogh Csaba, Gulyás Gyula, Cseh Gergely, Tóth János, Gyurkó Attila, Szilágyi József, Vass László

Az önkormányzat nevében gratulálunk az egyesületnek, további sikeres munkát kívánunk!

Mesemondók Mezőtárkányban

A Magyar Népmese Napja alkalmából mesenapot tartottunk október 6-án a művelődési házban. 150 évvel ezelőtt, 1859. szeptember 30-án született Benedek Elek, a magyar gyermekirodalom megteremtője. A székelyföldi mesegyűjtő, meseíró születésnapja 2005-től a Magyar Olvasás Társaság javaslatára lett a népmese hazai ünnepe, melynek alkalmából egyre több helyen tartanak az országban mesével kapcsolatos rendezvényeket, felolvasásokat.

Mezőtárkányban Nyeste Attila körzeti rendőr javaslatára, szervezőmunkájának köszönhetően valósulhatott meg a település első mesenapja, melyen az óvodás és alsós iskolás gyermekeknek mondott mesét a doktor bácsi, a rendőr, a mentős, a tűzoltó, a pedagógus polgármester, az iskola igazgatóhelyettese, és a történelemtanár művelődési ház vezetője. A rendezvény célja, hogy a gyermekek a mesén keresztül megtanuljanak egymásra figyelni, felfedezzék a mesék tanulságait, közös élményben legyen részük.

A helyi vállalkozó szellemű mesemondók szereplése után a békéscsabai zenetanárokból álló Bibuczai meseszínház szórakoztatta a lelkes, de figyelmes aprónép –közönséget Nagytotmodó Tóbiás zenés mesejátékával.

Mi az A(H1N1)v influenza?

Az A(H1N1)v egy új, világszerte emberi megbetegedéseket okozó influenzavírus. A járvány súlyosságát mutatja, hogy ez az első eset 1968 óta, hogy az Egészségügyi Világszervezet (WHO) hivatalosan világjárvánnyá (pandémiává) nyilvánítson egy megbetegedés-sorozatot.

A járványt egy új típusú, négyszeres genetikai keveredést tartalmazó influenzavírus okozza. Az új vírus a közhiedelmekkel ellentétben nemcsak sertésinfluenza-géneket tartalmaz (innen származik a médiában kezdetben sokszor használt „sertésinfluenza” elnevezés), de egyaránt megtalálhatóak benne emberi és madárinfluenza gének.

Ezt az új kórokozót emberben először az Egyesült Államokban mutatták ki, 2009 áprilisában. Ezt követően Mexikóból és Kanadából jelentettek súlyos – sok esetben halállal végződő – eseteket, majd 2009 nyarán a világ szinte minden részén, így Magyarországon is, egyre gyakoribbá váltak a megbetegedések. Az európai és külön a magyar megbetegedéseket összegző és folyamatosan frissülő www.jarvany.hu/jarvanyadatok címen tekintheti meg.

Az eddigi tapasztalatok alapján az új típusú influenza járvány tünetei és terjedési módja is megegyezik a korábban ismert influenzajárványokéval. A halálozási ráták az A(H1N1)v vírus esetében 2009 szeptemberéig nem bizonyultak magasabbnak a korábbi influenzajárványok statisztikáinál (0,4%). Elővigyázatosságra int azonban, hogy a vírus a meleg nyári hónapokban is világszerte gyorsan terjedt. A neki kedvező őszi-téli hónapokban így a járvány elterjedése komolyan felgyorsulhat és Magyarországon is akár több millió embert megfertőzhet.

Hogyan terjed a vírus?

Az új A(H1N1)v vírus emberről emberre terjed. A vírussal foglalkozó kutatók eddig nem mutattak ki a szezonális influenza fertőzési útjától különböző terjedési utat. A vírus terjedésének leggyakoribb formája a köhögés és a tüsszentés. Ily módon nyálkacseppek szóródnak szét a levegőben, kerülhetnek a közelben lévő tárgyak felszínére vagy akár a minket körülvevők különböző testrészeire. A vírus-cseppekkel szennyezett tárgyakat aki megfogja, majd a kezét szájához, szeméhez, orrához érinti, megfertőződhet. A megbetegedéshez elég lehet egy egyszerű kézfogás is (ha a másik személy kezén nyálkacseppek maradtak).

A fentiek miatt tüsszentéskor és köhögéskor mindig használjunk papír zsebkendőt, ennek hiányában köhögjünk, tüsszögjünk a könyökhajlatunkba. A papír zsebkendőt zárható szemetes edénybe

dobjuk. Mindig takarjuk el szánkát és orrunkat!

Az A(H1N1)v-vel kapcsolatos kutatások kimutatták, hogy a vírust már a tünetek jelentkezése előtt 1-4 nappal is átadhatjuk másoknak. A vírusátadási képesség a tünetek elmúlásával sem szűnik meg – a gyógyulás után még akár egy hétig is fertőzőek maradhatunk. Ezért nagyon fontos, hogy az elővigyázatossági intézkedéseket akkor is tartsuk be, amikor még nem vagy már nem érezzük magunkat betegnek.

A járvány megjelenésének korai fázisában a közbeszédben világszerte a „sertésinfluenza” elnevezés jelent meg. Mivel hetekig nem volt tisztázott, hogy a vírus terjed-e sertésről emberre, több ország embargót vezetett be az amerikai és a mexikói sertésből készült termékekre. Mára azonban már a kérdéssel foglalkozó legfőbb nemzetközi szervezetek (WHO, FAO, OIE) szakértői kimutatták, hogy a sertésből készült, szakszerűen elkészített termékek fogyasztása teljesen biztonságos. Élő sertésről emberre a ma is létező, igazi sertésinfluenza vírusa áterjedhet, így a sertéslepen dolgozók a szokásos alapvető higiéniai előírásokat feltétlenül tartsák be.

A másik, A(H1N1)v vírussal kapcsolatos hiedelem az ivóvíz általi fertőzésről szólt. A magyar ivóvíz-kezelési módszerek azonban kizárják annak lehetőségét, hogy a betegség ezen az úton terjedhessen.

Melyek a járvány tünetei?

A betegségek korai felismerése és az influenzajárvány megfékezése szempontjából nagyon fontos, hogy tisztában legyünk a főbb tünetekkel. A fertőzés tüneteinak ismeretével nemcsak a saját esetleges megbetegedésünket ismerhetjük fel időben, de családunkban és közvetlen környezetünkben is segíthetünk meggátolni az új vírus terjedését. Az, hogy a tünetek milyen súlyosan jelentkeznek, és mennyi ideig tartanak, szervezetünk állapotától és a kezelés módjaitól függően változik.

Az új típusú influenza legfőbb ismert tünetei – a szezonális influenzához hasonlóan – a következők: magas láz, hidegrázás, köhögés, torokfájás, orrdugulás, nátha, izomfájdalom, fejfájás, fáradtság, esetenként gyomor-bélrendszeri tünetek, pl. hasmenés, hányinger, hányás.

Kinek kell különösen vigyáznia?

A legtöbb ember számára az új típusú influenza gyors és könnyű lefolyású. Sokak számára elegendő lehet a gyógyuláshoz az, ha sokat pihen, ágyban marad, sok folyadékot fogyaszt, csillapítja a lázát. Az új típusú influenzával kapcsolatos eddigi tapasztalatok alapján azonban – csakúgy, mint a szezonális influenza ese-

tében – vannak olyan csoportok, amelyeket jobban fenyeget az új vírus és annak szövődményei.

A magyar állam térítésmentesen a következő csoportba tartozóknak ajánlja fel a vakcinát, amely a háziorvosi, a házi gyermekorvosi, az iskolaorvosi, a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnál kérhető:

1. ütem

- 12 hónaposnál idősebb, súlyos betegség kockázatának kitett, a szezonális influenza által is veszélyeztetett csoportok (az oltásokat a legsúlyosabb állapotban lévő betegeknél kell megkezdeni):

- Krónikus légzőszervi betegségben szenvedők, asztmás betegek;

- Kóros elhízás vagy neuromuskuláris betegség miatt korlátozott légzési funkciójú betegek;

- Szív-, érrendszeri betegségben szenvedők (kivéve a kezelt magas vérnyomás betegségét);

- Veszélyeztetett vagy betegség/kezelés révén szerzett immunhiányos állapotban szenvedő betegek (beleértve a HIV-pozitív személyeket, daganatos betegségben szenvedőket is);

- Krónikus máj- és vesebetegek;

- Anyagcsere betegségben szenvedők, pl. diabetes.

- Várandós nők, valamint azok, akik a következő néhány hónapban tervezik, hogy teherbe esnek.

- Egészségügyi vagy ápolást, gondozást nyújtó intézmények, rehabilitációs intézmények, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények, lakóotthonok dolgozói, továbbá ezen intézményekben huzamosabb ideig ápolat/gondozott 12 hónaposnál idősebb személyek.

- A lakosság biztonságát és alapvető ellátását szolgáló, illetve a kritikus infrastruktúrát működtető személyek.

2. ütem

- Egészséges gyermekek védőoltása kampányoltások révén:

- 12 és 36 hónap közötti gyermekek. A 12-36 hónap közötti gyermekeknek napközbeni ellátást nyújtó intézmények dolgozói;

- Óvodás korú, vagy óvodai nevelésben, vagy általános iskolai nevelésben-oktatásban részesülő gyermekek és a nevelési, általános iskolai intézmények dolgozói;

- A középfokú nevelési, oktatási intézmények nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulók és ezen intézmények dolgozói.

- A közigazgatásban rendszeres ügyfélszolgálati tevékenységet ellátó köztisztviselők.

3. ütem

- A 12 hónapos, vagy annál fiatalabb csecsemőkkel egy háztartásban élők.

Hogyan oltathatom be magam?

Az új típusú influenza elleni védekezés legbiztosabb módja a védőoltás. Az oltások a tesztelést követően, 2009. október elejétől kezdődtek meg Magyarországon. A védettség legfeljebb 8-14 nap alatt alakul ki.

A magyar állam összesen 6 millió oltóanyagot vásárol, amelyek közül 4 milliót a kiemelt rizikócsoportoknak ingyen bocsát rendelkezésre. A veszélyeztetettek recept nélkül, a háziorvostól kérhetik a térítésmentes védőoltást.

A további 2 millió oltóanyagot gyógyszerárakban lehet megvásárolni. A vakcina vényre rendelhető, a megbetegedési veszély elhárítása céljából önkéntesen igénybe vehető védőoltások körébe tartozik. A gyógyszerárakban az oltóanyagért maximum 1930 forintért lehet hozzájutni. Az oltóorvos az oltás beadásáért maximum az oltás árát kérheti el. Az oltás beadásának áráról az orvosi váróban jól látható helyen tájékoztatót kell elhelyezni.

Annak érdekében, hogy az állampolgárok könnyebben hozzájuthassanak az oltóanyaghoz, november 20-tól országsszerte rendkívüli oltópontok indultak. Az oltópontokon azokat várják, akik semmilyen rizikócsoportba nem tartoznak és költség-térítés ellenében oltathatják be magukat. Az oltás ára az oltópontokon 3000 forint (ez tartalmazza az oltóanyag és a beoltás árát).

Klíma csúcstalálkozó

Magyarország lehet a legnagyobb vesztes

A világ minden pontjáról levelekkel bombázzák az emberek az ENSZ december 7-én kezdődött és 18-ig tartó klímakonferenciájának honlapját. Sokan várják azt a koppenhágai világtalálkozótól - 192 ország vesz részt rajta -, hogy minden országra érvényes, globális megegyezés születik a klímaváltozásért is felelős károsanyag-kibocsátás csökkentéséről.

A csúcstalálkozó honlapja mindent bevet az állami vezetők megkönyékezésére: a világ minden tájáról érkező, könyörgő olvasói leveleket, élőhelyük elpusztulásával fenyegetett pingvinek fotóját teszik közzé.

Mi a klímacsúcs eredeti célja?

Hogy új globális egyezmény szülessen a föld éghajlatának melegekedésért felelős károsanyag-kibocsátásról, amely felváltaná a 2012-ben lejárató kiotói szerződést. Az 1997-ben megkötött kiotói szerződés ugyanis nem alkalmas arra, hogy hatékonyan csökkentse a károsanyag-kibocsátást, már csak azért sem, mert számos állam - például a legnagyobb kibocsátók közé tartozó USA és Kína - nem csatlakozott hozzá, vagy aláírta, de máig nem ratifikálta.

A cél, hogy egy átfogóbb, nagyobb kibocsátás-csökkentést kitűző, jobban kidolgozott szerződés szülessen, amelyet minél több állam aláír. A kibocsátás-csökkentés mértékét az alapján szabnák meg, hogy a föld átlaghőmérséklete ne emelkedjen 2 Celsius-foknál nagyobb mértékben az iparosodás előtti hőmérséklet-hez képest. Ezt a számítások szerint úgy lehetne tartani, ha 2050-ig a felére csökkentik a szén-dioxid-kibocsátást.

Miről születhet egyezmény?

A csúcstalálkozót nagy várakozások előzték meg, de alig néhány héttel a kezdete előtt kiderült, várhatóan nem lesz áttörés. November közepén ugyanis már irreálisnak nevezték a világ vezető ipari nagyhatalmai, hogy jogilag kötelező érvényű megállapodás szülessen Koppenhágában. Úgy tűnik, hogy a csúcson tető alá hozható egyezmény legfeljebb egy hosszabb folyamat kiindulópontja lehet. Ez a hosszabb folyamat legalább fél évvel,

de akár egy egész évvel is eltolhatja a végleges egyezmény megkötésének időpontját, amelyet így 2010-ben Bonnban, vagy Mexikóvárosban íratnak alá jövőre.

Az egyezmény legfontosabb részleteiről azonban megállapodhatnak: az egyes országok javaslatot tehetnek saját kibocsátás-csökkentésük mértékére, a gazdag államok pedig pénzügyi vállalásokat a szegény országok számára, amivel segítik őket alkalmazkodni a klímaváltozás hatásaihoz, és átállni alacsony károsanyag-kibocsátású energiatermelésre. Várhatóan határidőt szabnak meg arra, mikor döntenek a vállalások érvényesítésének módjáról, és hogyan osszák fel a szegény országoknak felajánlott pénzeket.

Ki mit akar?

A fejlődő országok segítséget - elsősorban anyagi jellegűt - várnak abban, hogy áttérhessenek a környezetkímélő energiatermelésre, vagy hogy védelmi rendszereket építhessenek ki a klímaváltozás negatív hatásai - a tengerszint-emelkedés, szárazság, árvizek - ellen. A fejlődő országok azzal érvelnek, hogy az egész problémát a fejlett országok okozták, ezért nekik is kell fizetniük miatta.

A fejlett országok csökkenteni akarják kibocsátásukat, de sok vita van arról, hogy ki mennyit vállal, és többen arra várnak, hogy a másik mekkora számot mond. Alig néhány állam tette eddig közzé, hogy pontosan mekkora csökkentést vállal. Mindenki saját gazdasági fejlődését feltéti a kibocsátás-csökkentéstől. A feltörekvő gazdaságú országok - például Kína és India - ugyancsak emiatt ódzkodnak attól, hogy szigorú csökkentést vállaljanak fel.

Ki mit vállal?

Több állam már közzétette, hogy mekkora csökkentést vállal. Az EU például 2020-ig 20 százalékkal csökkenti saját károsanyag-kibocsátását, hosszú távon pedig (2050-ig) 80-95 százalékos csökkentést irányzott elő az 1990-es szinthez képest. Japán 2009 és 2020 között 20 százalékos csökkentést vállal, ez azonban az 1990-es szinthez képest csupán 8 százalékos jelent.

Az USA várhatóan azt dobja be, hogy 2005 és 2020 között körülbelül 17-20 százalékos csökkentést ír elő magára nézve. Kína is tett vállalást, ám a feltörekvő gazdaságát féltő ázsiai ország, bruttó hazai termékéhez mérten fogja majd vissza a kibocsátást, 2005 és 2020 között 40-45 százalékkal.

Megoldhatja a klímaváltozás problémáját a klímacsúcs?

A hőmérséklet, a számítások szerint az iparosodás előtti időszakhoz képest mára 0,7 Celsius-fokkal emelkedett, amely már most is érezhető hatását. Egy esetleges egyezmény révén, ezeknek a káros hatásoknak a kezelésére hozhatnának létre anyagi alapot. A légkörben már most is annyi szén-dioxid van, hogy nem lehet megakadályozni a további hőmérséklet-emelkedést, és a számítások szerint elkerülhetetlen, hogy összesen másfél fokkal emelkedjen a hőmérséklet az iparosodás előttihez képest.

A megfelelő egyezmény révén elkerülhető lehet, hogy 2 Celsius-foknál többlel emelkedjen a hőmérséklet, de nem kizárt, hogy mégis nagyobb lesz az emelkedés. Az IPCC szerint 10-20 éven belül el kell érni a csúcspontot a gázkibocsátásban, amelynek azután csökkennie kell, hogy megvalósítható legyen a 2 Celsius-fokos cél. A fejlett országok eddig beígért vállalásai sem fogják megállítani a globális szennyezés további növekedését.

Miért fontos ez önnek?

Elsősorban az ön gyerekeinek és unokáinak lesz fontos. A klímaváltozás természeti sokszínűségre gyakorolt hatása szempontjából például Magyarország a világ egyik legsérülékenyebb országa az ENSZ Klímaváltozási Kormányközi Testületének 2007-es jelentése szerint. A globális felmelegedés üteménél a magyarországi átlaghőmérséklet emelkedése majdnem másfélszer gyorsabb, intenzívebb lesz a téli csapadékhullás, hevesebbek a folyóáradások, gyakoriak a hóhullámok. A Világbank idén, nyáron közzétett jelentésében szicíliai klímát jósol Magyarországnak, évente átlag 37 igazán forró nappal.

A nagyváradai Kiss Stúdió Színház vendégszereplése

Szeptember 18-án egy szerencsés egy-másra találásnak köszönhetően láthattuk vendégül a nagyváradai Kiss Stúdió Színházat. Egy recski vendégszereplés mellé kerestek fogadó települést, s szerencsére volt egy közös ismerősünk...

A műsorra ellátogató 80-100 főnek igazi művészi élményben lehetett része Kiss Török Ildikó és Varga Vilmos színművész házaspár csodálatos játékának köszönhetően.

Magyar Vigasság címen a 20. század magyar íróinak művei a humor és a derű pillanataival ajándékozták meg a nézőket. Karinthy Frigyes, Zilahy Lajos, Molnár Ferenc, Karácsony Benő, Wass Albert művei nyomán állt össze a vidám jelenetekből és szonokból, dalokból álló előadás.

Klasszikus színházi értékeket felvontató repertoárjuk van, érdemesek arra, hogy itt is bemutassuk őket:

A nagyváradai Kiss Stúdió Színház (KSSz) 1994. márciusában alakult a Színházi Világnap előestéjén, a Játsszunk színházat c. gálaműsorral. A színház az egyetlen folyamatosan működő erdélyi magyar nyelvű magánszínház, amely semmilyen állami támogatást nem kap! Fenntartója a Kiss Stúdió Alapítvány, amely a különböző pályázatok segítségével működteti a színházat, amelyhez szerény bevételi források társulnak.

A Kiss Stúdió Színház tevékenysége során színházi előadások, pódiumműsorok, gyermekműsorok, szerzői estek bemutatása szerepel, de szerveznek képzőművészeti kiállításokat, vagy külföldi együttesek turnéját (pl. a Kaláka együttes, vagy a Muzsikás együttes és Sebestyén Márta turnéja). A kezdetek óta több mint 100 bemutatócímet mutathat föl a KSSz.

A Kiss Stúdió Színház Nagyváradon a Várdol-Olaszi református gyülekezet jóvoltából használja a volt Nagysándor utcai pincetemet. Emellett azonban nagyon sokat játszik más helyszíneken, nemcsak Nagyváradon, hanem Erdély szerte a különböző kisebb-nagyobb településeken.

Sok turnéjuk volt Magyarországon, (Budapest, Debrecen, Csongrád, Balassagyarmat, Gyula, Szeged, Salgótarján, Kecskemét, Baja, Mohács, Tata, Tatabánya, Szentes, Újkígyós, Miskolc, Győr, Nyíregyháza-Sóstó, Pápa, Ajka, Bánd, Kaba, Püspökladány, Csömör, Verő-

ce, Szentgotthárd, Szombathely, Kőszeg, Siklós, Recsk, Eger, Kisoroszi, Visegrád, Pécs, Székesfehérvár, Veszprém, Berettyóújfalú, Budafok, Szerencs, Nagykanizsa, Nagyatád, Esztergom, Páty, Gárdony, Sopron, Szentendre, Karcag, Taksony, Zsámbék Mezőtúr, Soltvadkert stb.).

Németországban, Ausztriában, Svédországban, Norvégiában, Franciaországban, Szlovákiában, Szlovéniában is többször jártak az elmúlt évek során. Eddig a több mint 1400 előadásukat kétszázezer néző tekintette meg.

A KSSz rendezte meg a Kárpátmedencei Stúdiószínházak Fesztiválját „Középen a színész” címmel, 1999-ben, amelyen, erdélyi sajátosságként, négy nyelven hangzott fel a művés szó (magyar, román, német, jiddis). 2002-ben sikerült második alkalommal megrendezni a fesztivált.

Mezőtárkányban is nagy szeretettel fogadtuk a színházi csoportot. A polgármester asszony külön köszöntötte a művészpárt, kiemelve a helyi fellépés jelentőségét:

„Határon túlról érkezett magyar vendéget mindig különleges szeretettel fogadjuk községünkben. A Tárkányok találkozójának éves rendezvényei alkalmat teremtenek arra, hogy szlovákiai, romániai testvértelepülésekkel újra és újra mélységében átéljük magyarságunkat, szembesüljünk az emberi kapcsolatok erejével, erőit merítve belőlük a hétköznapiakra. Legerősebb

kapocs, ami család mellett emberi közöségeket jellemezhet a nyelv és a kultúra közössége. Fokozottan igaz ez a magyar nemzetre. Történelmünk során számtalanszor léptünk a megsemmisülés útjára, de nyelvünk és kultúránk mindig visszaemelt az elismert európai nemzetek közé. Tisztelet kijárt idegenek részéről, de a sikeres jövőhöz nekünk is tisztelni kell múltunk elért eredményeit, magukat magyarnak valló emberek őszinte törekvéseit, mun-

kait vagy eszméit – legyen szó akár Szent Istvánról, Széchenyiről, Petőfiről, Hunyadiról, vagy az Aradon hősi halált halt 13 honvéd tábornokról.

Még tudunk magyar közösségben ünnepelni barátainkkal, szomszédokkal a mellettünk lévő települések lakóival, mi ezt gyakran meg is tesszük. Színpadi játékot, színházi előadást viszont nagyon ritkán láthatunk községünk színpadán. Határon túli magyarok vendégszereplésének bemutatására még sohasem került sor kis településünkön. Ezért is különleges és egyedi ez a mai nap számomra.

A nagyváradai Kiss Stúdió magánszínház képviselői látogattak el hozzánk, hogy 20. századi jeles magyar írók, költők vidám jeleneteivel, gondolataival gazdagítsanak minket. Próza mellett felcsendülnek majd olyan örökéletű szonok, dalok, melyeket mindannyian jól ismernek az idősebb generáció tagjai közül. A fiatalok, akik most hallják őket először, remélem szintén megszeretik.

A színész mindig missziót vállal. Apolja a nyelvet, menti a múltat, életet ad a jövőnek.

Lope de Vega érzékletes gondolata a színházról közszájon forog műértő körökben: „A színházhoz nem kell más, mint három deszka, két színész, és egy közös szenvedély.”

<http://www.kiss-studio-szinhaz.ro>

Nyugdíjasklub 2009-ben

A Gyöngyvirág Nyugdíjasklub 2009-ben is tette a dolgát a közösségi életben. Éves program alapján tartottuk rendezvényeinket, a klubdelutánokat, beszélgetéseket. Első nagy rendezvényünk a februárban megtartott farsangi jelmezes bál volt. Részt vettünk a május elseji főzőversenyen, az augusztusi falunapon. Mindkét rendezvényen nagy adag paprikás krumplit főztünk, melyből jutott a vendégeknek is.

Júliusban 50 fővel voltunk Jásszentandráson a strandon. Augusztus 14-én rendeztük meg a már hagyománnyá vált unoka-nagymama találkozót a művelődési házban.

A gyermekeknek játékos vetélkedőt csoki evés, csoki keresés, gomb felvarrás, tejföl etetés, hulahopp forgatás, lufi fúvás, cola ivás versenyszámokból vetélkedőt rendeztünk. Egész délutánt megtöltő rendezvény alatt zsíros kenyérrel, nagy sütivel, üdítővel vendégeltük meg az unokákat.

Egész évben a nyár kivételével folytak a táncpróbák régi és új tánc tanulásával. Részt vettünk október 3-án Dormánd községben a kistérségi nyugdíjas találkozón. Október 7-én Egerben a sportszarnokban az Idősek Világnapján 23 fővel voltunk jelen, ahol a Heves megyei Nyugdíjas Szövetség köszöntötte Orosz István és neje Csik Ilona 50 éves házassági évfordulójukat ünneplő házaspárokat.

A klub vezetője pedig oklevelet kapott a községben végzett tevékenységéért.

Készül a klub december 12-re a karácsonyi rendezvényünkre, ahol köszöntjük a klub életében aktívan tevékenykedő 50 éves évfordulójukat, aranylakodalmaikat ünneplő házaspárt, Orosz Istvánt és nejét, Csik Ilonát. Köszöntjük a 80 életévüket

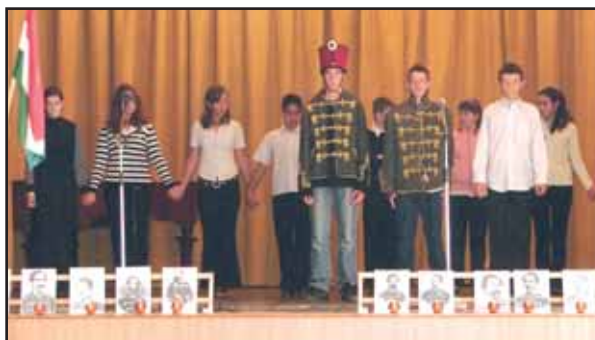
betöltő klubtagokat és a névnapjukat ünneplőket. Minden klubtagot megajándékozunk egy csomag szaloncukorral, mellette zenés ünnepi vacsorával zárjuk az évet.

Siska Jánosné
klubvezető

Októberi nemzeti ünnepeink

Az aradi vértanúk napja és október 23-i nemzeti ünnepünk hagyományosan a nagy ünnepeink sorába tartoznak. Az aradi vértanúkra emlékeztünk az általános iskola tanulóival október 6-án.

Október 22-én közösségi ünnepet tartottunk az iskolások részvételével a művelődési házban. Minkét ünnepségen az ÁMK 8. osztálya lépett fel. Felkészítő tanárok: október 6-án Sipos Attila, október 22-én Horváth Anikó tanárnő.

Az október 22-i ünnepségünk második részében a templomkert emlékparkjában az önkormányzat képviselői megkoszorúzták az '56-os kopjafát, a civil szervezetek képviselői és a gyermekek pedig mécsest gyújtottak a forradalom és szabadságharc emlékére.

Nagy Októberi Arcok Party

Az Arcok Áruházban Amatőr Ifjúsági Színtársulat már sok-sok arcát megmutatta a világnak. Láthatóak voltunk bibliai alakokként, a magyar történelem neves vagy épp ismeretlen szereplőiként, a fantázia és mesevilág kitálatl hőseiként, táncolva, verseket szavalva de legtöbbször énekelve. Sokféle dalt sokféle stílusban. Viszont valahogy mindig kimaradtak azok a dalok, amiket egyetünk tagjai igazán szeretnek és mindig is el szerettek volna énekelni, de valahogy sosem illettek az adott műsorok koncepciójába, így ezek a nóták csak várták azt az alkalmat, amikor igazán helyük van és meg lehet mutatni őket.

Persze színpadi szereplésen kívül az elmúlt 8 évben jó néhány mezőtárkányi bál illetve táncos mulatság kapcsán megemlíthető a társulat neve, melyek során a csapat már a legtöbb, egy rendezvényhez kapcsolódó szerepkörben kipróbálta magát - gondoljunk akár felszolgálásra esetleg a szervezési, lebonyolítási háttér munkákra (anyagbeszerzés, teremrendezés, felszolgálás, takarítás stb.). Viszont ebben a felsorolásban nem szerepel az egyik legfontosabb, a rendezvények igazi lényegét adó feladat: a talpalávaló biztosítása.

Átgondolva ezt a két dolgot azonnal született az elhatározás, hogy ideje egy olyan bulit csinálni, ahol mi szolgáltatjuk a zenét is és így beépíthetjük a műsorba a régen váró dalokat. Rengeteg nótája zenei alapja áll rendelkezésre, így a zene gépről szólhat, melyhez élő ének párosul.

Az elhatározást tett követte, október 10-én este 6-tól vártuk a vendégeket, akik egy jó hangulatú bulihoz elegendő számban jöttek is. Volt vendégváró szíverősítő, pogácsa, tombola és másnapba átnyúló zene.

Köszönjük mindenkinek a részvételt és a támogató, segítő kezeket. Reméljük, akik eljöttek igazán jól érezték magukat, s szívesen jönnek a következő alkalommal is.

2009 a Magyar Nyelv éve

Nemzeti Emlékezet Program keretében a Kormány 1127/2003. (XII. 17.) számú határozatával a 2009. évet a nyelvújítás vezéralakja, Kazinczy Ferenc – születésének 250. évfordulója tiszteletére – emlékének nyilvánította.

Kazinczy Ferenc (1759. okt. 27. – 1831. aug. 23.) személye, pályája és életútja a mai magyar átlagpolgár számára egyet jelent a nyelvújítással.

Kazinczy a modern magyar művelődés születésének egyik legfontosabb „intézménye” volt. Ő teremtetett igazi irodalmi nyilvánosságot, irodalmi életet és tette az irodalmat közüggé hazánkban. A magyar nyelv ügyét elsőrendűen magáénak valló Magyar Tudós Társaság (MTA) létrejöttét elképzelhetetlen Kazinczy nélkül. Hatalmas szerepe volt a magyar nyelvű színjátás megteremtésében. Iskola felügyelőként több mint 200 iskolát hozott létre, az erről készített beszámolója az egyik legfontosabb dokumentuma a kor oktatásszervezésének.

Kazinczy Ferenc (Érsemlyén, 1759. október 27. – Széphalom, 1831. augusztus 23.). 250 évvel ezelőtt született nemesi családban Kazinczy József és Bossányi Zsuzsanna gyermekeként. Előbb anyai nagypapja, Bossányi Ferenc házában tanult, majd Késmárkon, Sárospatakon alapozta meg nyelvtudását, műveltségét. Első könyvét (Magyar Ország Geographica... 1775) szégyenkezve osztotta szét záróvizsgáján Sárospatakon. 1776-ban lefordítja Bessenyei György Der Amerikaner című művét. Elküldte a szerzőnek, akitől néhány levelet váltottak. 1777-ben jár először Bécsben, itt képzőművészeti tájékozottságát gyarapítja, megismerkedik néhány íróval, közeleti személyiséggel. Törvénygyakorlatát 1781–1782-ben Eperjesen, majd 1782–1783-ban Pesten végzi. Itt alakul ki kapcsolata Ráday Gedeonnal, a művelt, könyvgyűjtő főúrral, aki megismerteti a pesti színházi világgal, több íróval. 1784-től szabadkőműves. 1784–1786-ban zempléni és abaúji aljegyző, majd Kassán Török Lajos gróf mellett iskolai felügyelő, II. József modern, világi szellemű oktatási elveinek megvalósításáért küzd.

A Kassán töltött évek különösen jelentősek pályája indulásában. A művelt társaság, az ottani szalonélet, szerelmek, a széles körű ismeretségek ihletői, inspirálói lettek literátori munkásságának.

1788-ban Batsányi Jánossal és Baróti Szabó Dáviddal megalapítják a kassai Magyar Museumot (a folyóiratból 1792-ig nyolc szám jelenik meg), de mivel Batsányi tudta nélkül átitarta előszavát, kiválik a társaságból, és Orpheus néven új lapot alapít (1792-ig ebből is nyolc szám jelent meg). 1791-ben állásából elbocsátják, de a megyei életben aktívan részt vesz, és intenzív írói munkásságot folytat.

Megismeri Hajnóczy Józsefet, akit mindig nagyon tisztel; az ő és Szentmarjay József hatására belép a Martinovics Társaságba; olvasta és terjesztette a Reformátorok Kátéját. 1794-ben elfogják, előbb halálra, majd bizonytalan idejű fogságra ítélik. Csaknem hét esztendeig volt börtönben Budán, Brünmben, Obrovicon, Kufsteinben és Munkácsban. Fogsága idején is szüntelenül olvasott, írt, főként fordításain dolgozott. 1801-ben 2387 napi fogság után szabadul; töretlen lélekkel és munkakedvvel kezdi meg új életét. Otthon azonban ellenséges légkör fogadja. Börtönviselt múltját a család szégyenének tartják. Tetézi vétkeit, hogy fogsága költségeiért utólag még fizetniük is kell. Ki akarják forgatni jogos örökségéből is, fogsága előtt félig megépült házát szétdőlják. 1804-ben sikerül új életet kezdenie.

Feleségül veszi atyái jó barátja, Török Lajos gróf leányát, Sophie-t, aki méltó társa lett hosszú, küzdelmekkel, nélkülözésekkel teli életének. Kazinczy 45 éves ekkor, Sophie

29. Nagy erőfeszítésekkel felépítik otthonukat Széphalmon, hét gyermeket nevelnek fel, s Kazinczy fáradhatatlan energiával folytatja sokoldalú, kultúraépítő munkásságát.

Csokonait még fogsága előtt ismerte, személyesen is találkoztak, leveleztek. Halála után (1805) nekrológia és sírfeliratterve éles ellenkezést vált ki Debrecenben. Ő ugyanis Csokonai embergyűlöletét, magányát, költészete rendezetlenségét, csiszolatlanságát a város provincializmusa, szűklátókörűsége hatásaként értelmezi.

Cikkekben és levelekben zajlik első, nevezetes vitája az Árkádiaper (1805–1807). Az 1807-ben írott Recenzió Himfy szerelméről szintén a műgond hiányát, a szabályozatlan bőséget, a fegyelmezetlen stílust rótta fel Kisfaludy Sándornak, s ezzel a dunántúli írók haragját vonta magára.

1811-ben leghíresebb versgyűjtemény-

ében, a Tövises és virágok címűben folytatja harcát a modern irodalom megteremtéséért, verseiben hirdetve írói és kritikai elveit. Literátori programját a Dayka élete, majd a Báróczi Sándor élete című tanulmányában fejt ki (mindkettő 1813-ban jelent meg). Az írói munka öntörvényűségét, a szabályok korlátait is átlépő, merész újítás jogát hirdeti, igényességet, szüntelen művelődést követel, a nyelvi megformálásban emelkedettséget, választékosságot; legfőbb mércéül a nagy alkotások olvasásában fejlesztett ízlést ismeri el. Ellenfelei támadták a magyar nyelv törvényeit áthágó újításait, vitatták a hazai hagyományoknál magasabbra értékelt idegen minták követését, a fordítások túlzó preferálását. 1813-ban jelent meg a Kazinczyt és követőit támadó gúnyirat, a Mondolat, melyet dunántúli szerzők írásából állítottak össze.

Barátai és hívei, Kölcsey és Szemere Pál 1815-ben adja ki a hasonló stílussal formált, Felelet a Mondolatra című választ. A polémia során a hasonló nézeteket valló írók kapcsolatba léptek egymással, kialakultak az irodalmi élet sejtjei: a neológusok (újítók), Kazinczy és követői, centrumuk Széphalom és Pest.

Az ortológusok (helyesen írók) Debrecenben Fazekas Mihály és a Dunántúlon Kisfaludy Sándor körül. Kazinczy öntudatos fellépése, kiemelkedő műveltsége, vitakészsége, fáradhatatlan munkálkodása az irodalmi élet vezéralakjává, kánonteremtő tekintélyévé avatták. A vitát – tanulmányok és levélváltások után – az ő írása zárta le. 1819-ben a Tudományos Gyűjteményben adja ki Az orthológus és neológus nálunk és más nemzeteknél című tanulmányát, amelyben alapelveit (az írók nyelvteremtő jogát, az ízlés irányító szerepét) fenntartva, elismeri az ortológusok és a hagyományok követésére méltó értékeit.

Erős költői becsvágy volt benne; példaképe Goethe volt. Ódáit, irodalmi és filozófiai nézeteit fejtegető episztoláit bonyolultság, elvontság jellemzi

A művelt ízlés, a nyugati minták újító hatásának példáit akarta bemutatni, közkinccsé tenni nagyarányú fordításgyűjteményében, amely 1814–1816-ban jelent meg kilenc kötetben; köztük Goethe darabjai, Lessing meséi és színművei, Molière vígjátékai, Sterne művei.

Említésre méltó, hogy még 1790-ben Schröder német átdolgozása nyomán lefordította a Hamletet; Sallustius fordításán úgyszólván egész életében dolgozott. Sokoldalú kiadói munkásságot is folytatott. 1808-ban megjelentette a Magyar Régiségek és Ritkaságok első kötetét, a második is elkészült, de ez máig kiadatlan. 1813-ban adta ki Dayka Gábor és Báróczi Sándor munkáit; 1817-ben Zrínyi műveit.

Az 1810-es évek közepétől ellenfelei mellett barátai is megrójják a fordítások túlzó művelése miatt, s egyre nyomatókosabban biztatják eredeti művek, s leg-

főképpen életrajza megírására. 1816-tól dolgozik rajta folyamatosan; több nekifutás, kételyek között alakította ki módszerét. Büszkén hirdette, hogy a felépítés egyedi ötlete: nem követi szorosan az időrendet, inkább csomópontok körül rendezi el anyagát; bemutatja a társadalmi és kulturális élet nevezetesebb eseményeit, jelentősebb személyiségeit, élete fontosabb állomásait, önarcképét. A kész művet Pályám emlékezete címen 1828-tól közli részletekben a Tudományos Gyűjtemény, s nagy sikert arat.

Fogsága éveiről itt csak kódosítva, utazásként számolhatott be, ennek történetét külön írta meg. A Fogságom naplója 1828-ban készült el, de csak 1931-ben jelent meg könyv alakban.

Kiemelkedő prózairói erényei útirajzai részleteiben is kitűnnek. 1789–1831 között több utazást is megörökített. Járt Miskolcon, Egerben, Füreden, Nagyváradon, Esztergomban, Vácott, Pannonhalmán. 1816-tól évekig dolgozott Erdélyi levelek című munkáján, kevesebb sikerrel; ez egyenetlen, túlsúlyolt mű lett. 1830-ban az Akadémia tagjává választják, írt pesti újtjáról is.

Életművében kiemelkedő jelentősége van levelezésének, eddig 23 kötet jelent meg. Az országot behálózó, széles körű kapcsolatokat teremtett, műveket továbbított, eszméről értekezett, biztatást, tanácsokat adott, részletes kritikákat a hozzá küldött vagy olvasott művekről; bemutatta élete helyszíneit, családját, ismerőseit, nyitottságával, közvetlenségével amolyan virtuális közéletet, művelődési és társasági életet teremtett.

Szervező és vezető szerepét, érdemeit akkor is tisztelték és elismerték, amikor eszméin, ízlésén már túllépett az idő. A 19. század elején fellépő fiatalok, Kisfaludy Károly, Toldy Ferenc, Bajza József, s később a legfiatalabbak, Eötvös József báró, Szalay László is szinte kötelességüknek érezték, hogy jelentkezzenek, tisztelegjenek nála, elismerését amolyan szakrális íróvá avatásként fogták fel. Mindez azzal együtt volt érvényes, hogy egyre kevésbé értette meg az új nemzedék eszméit, ízlésvilágát, romantikus, hazafias szellemű műveit; idegengedve nézte az alakuló irodalmi élet másféle világát, követelményeit. Erről tanúskodik a Kölcsével folytatott Iliász-per (1823–1826),

amelyben az írói tulajdonjog, a plágium értelmét vitatta. 1831-ben pannonhalmi útirajzában élesen támadta a honfoglalási eposzok íróit, Bajzáék kritikai elveit, keményen támadó vitastílusát folyóiratukban, a Kritikai Lapokban és a nagy port felvert Conversations-lexikoni perben. Utolsó pesti találkozásukkor minderről kiélezett vitába keveredett a fiatalokkal. Békülésre pedig már nem adatott idő, Kazinczy hazatérte után, 1831. augusztus 23-án kolerában meghalt.

Amikor a pestiek megírták Kölcseynek összetűzésüket, ő, sok évtizedes barátságuk, majd gyökeres nézetkülönbségek, érvelésben könyörtelen viták, szakítások és kibékülések után kíméltre inti a haragosokat, s Mesterük korszakformáló nagyságára figyelmeztet: „Ha Kazinczy nem lett volna: bizony most sem egyikőnk, sem másikunk nem állnánk ott ahol.” S talán hihetünk benne, hogy ezt az alapokat teremtő értéket nemcsak a reformkor, hanem a szüntelen továbbalakuló jövő is vállalhatja.

Mezei Márta
irodalomtörténész

Óvodai hírek

A 2009/2010-es nevelési évben 60 kisgyerek jár az intézménybe, 18 kiscsoportos, 20 középsős és 22 nagycsoportos.

Szeptemberre önkormányzati forrásból valósult meg a csoportszobák kifestése és a középsőcsoport PVC padlójának cseréje.

A szakmai, informatikai pályázaton elnyert babaház és homokozó beépítése is megtörtént. A babaház aljzata térkő burkolatot is kapott, melyhez a térkövet Bocsi Pál, a lerakáshoz szükséges sódert és homokot pedig Balogh Sándor ajánlotta föl. Önzetlen segítségüket ezúton is köszönjük!

Idén is sikeresen pályáztunk óvodai fejlesztő program megvalósítására, melyhez a tanév I. felében közel 800.000 Ft. anyagi támogatást nyertünk. A program keretében sokrétű finanszírozásra nyílik lehetőség: az óvodapedagógusok továbbképzésben vesznek részt, nyílt napokat tartunk, bábelőadásokat hívunk, fejlesztő játékokat, tisztasági csomagokat, szőnyeget, függönyöket vásárolunk.

Több nyílt napot is rendeztünk, novemberben családi napot tartottunk a füzesabonyi Kis Bocs egyesület közreműködésével, a programot lufi bohócot, arcfestés és kézműves sarok színesítette, ahol a szülők és gyerekek együtt tevékenykedtek.

December 4-én látogatott el a Mikulás, akit az óvodások szüleikkel és kistestvéreikkel vártak. A résztvevő gyerekeknek a csomagok mellé az óvoda színes ceruzával és kifestővel kedveskedett. A szülők körében népszerűvé váltak ezek a programok, szinte 100%-os volt a részvételük, a jövőben további családi napokat szeretnénk szervezni.

A Füzesabony és Vidéke Takarékszövetkezet „Közjóért” alapítványhoz is benyújtottunk pályázatot, 50.000 Ft-os támogatást nyertünk, mely összegből a nagycsoportba többfunkciós táblakészletet vásárolunk.

December 19-én tartjuk hagyományos karácsonyi ünnepségünket, délután a nagycsoportosok ünnepi műsorral kedveskednek szüleiknek és vendégeinknek. Ezen a napon szintén ajándékkal térnek haza gyermekeink.

Rectori Ottília
óvodavezető

Szaktárgyi versenyek

Az iskolában az éves munkatervben elfogadott program szerint zajlottan novemberben a szaktárgyi versenyek. A versenyek célja elsődlegesen az, hogy a tehetséges gyermekeket újabb eredményekre ösztönözzük, amelynek hasznát a továbbtanulásban érezhetik majd meg. Hozzájárulhat minden versenyhelyzet a szereplés rutinjának megszerzéséhez, a rendszerességre neveléshez. Természetesen mindenki szeret nyerni, lehetőleg minél magasabb fokon. A szaktárgyi versenyek helyezettjeinek a jövő év elején lehetősége lesz összemérnie a tudását a tagiskolák diákjaival. Erre majd megint rá kell tenni egy lapáttal... vagy kettővel... de megéri!

Az eredményekről a következő számban számolunk be!

Bemutatjuk a szihalmi hagyományőrzőket

A „TOBÁN” Hagyományőrző Népművészeti Egyesület 2002. Évben alakult Szihalom községben, a helyi népi hagyományok és népi kultúra megőrzése, ápolása céljából. Az egyesület tevékenysége a népi hagyományok, szokások felkutatásával és összegyűjtésével indult, amelynek eredményeként jött létre az összegyűjtött hagyományokat hagyományőrző programok és műsorok keretében feldolgozó hagyományőrző együttes és ennek szervezeti kerete az Egyesület. Az Egyesület tevékenységének jelentős részét képezi a Szihalmi népi kultúra értékeit bemutató és enteriőr kiállítás keretében megtekinthető Tájház és az abban elhelyezett gyűjtemény gondozása, a még fellelhető tárgyi emlékek felkutatása, összegyűjtése és kiállítás alá rendezése. A Tájház gyűjteményes anyagához jelenleg 5.000 db tárgy tartozik, amely állandó és időszakos kiállítások keretében tekinthető meg. A kiállítás anyaga hitelesen mutatja be a XX. Század elejének paraszti életmódját, lakókultúráját, viseletét, használati és gazdálkodási eszközeit.

Az Egyesület kiemelkedően fontos célja az összegyűjtött népi hagyományok és szokások hagyományőrző programok keretében történő feldolgozása. Ennek

megvalósítására az Egyesület keretén belül működik a 40 főt magában foglaló hagyományőrző gyermek-, ifjúsági -és felnőtt táncsoport. A táncsoport repertoárján szerepelnek a történeti Magyarország jellegzetes tájegységeinek táncából álló színpadi koreográfiák: dunántúli, szatmári, mezőszéki, széki, rimóci táncok koreográfiája. Az Egyesület feldolgozta a „Szihalmi lakodalmak” témakörét és ebből egész estét betöltő koreográfiát sajátított el, amely a hagyományos lakodalmak ma már nem létező bemutatásával, a lakodalmak ételek feltalálásával, eredeti vőfélyszövegek beiktatásával, népviseletbe öltözött lakodalmi résztvevőkkel egyedi és autentikus élményt nyújt valamennyi látogató számára.

Az egyesület közreműködésével került megjelentetésre és bemutatásra 2007. évben „SZIHALOM ANNO Fejezetek a falu múltjából” címmel falutörténeti monográfia.

Az Egyesület tagjai aktív résztvevői a helyi katolikus egyházközség ünnepi rendezvényeinek is, így az egyházi ünnepeket a népviseleti ruhákba öltözött tagok még ünnepélyesebbé teszik.

Az Egyesületen belül működő táncsoport a fent megnevezett műsorokat nagy

sikerrel mutatta be Szihalom község és a környékbeli települések falunapi és civil szervezeti rendezvényein, Eger városban, a Tájházba ellátogató csoportok részére és rangos nemzetközi fesztiválokon. Az egyesület táncsoportja minden évben, folyamatosan bővülő tevékenysége eredményeként, 25-30 alkalommal vett részt nemzetközi folklór fesztiválon. /2006. év CSALHÓ Nemzetközi Folklór fesztivál, 2007. év Nemzetközi Töltöttkáposzta Fesztivál Parajd/

2007. évben az egyesület elnyerte a PRÍMA PRIMISSIMA Heves Megyei Területi Díját.

Az Egyesület művészeti vezetője: Molnár Gábor, elnöke pedig Dr. Jóó Csaba

A szihalmi lakodalmak

Az élet útján a megfelelő társ kiválasztása, és vele a házastársi kapcsolat megkezdése a közös élet kialakítása minden korban és minden társadalomban a különböző rangú, és rendű emberek számára egyaránt meghatározó fontosságú volt. A többség - a házasságkötés nehézségeiben sokakkal osztozva - elődeinek példáját követte. A férfi és a nő kapcsolatát, e kapcsolatból származó utódok társadalmi érdekéből fakadó védelmét szigorú szokások szabályozták, épp a közösség békéje, a házasságok és utódaik, a család háborítatlansága érdekében. De mit is értünk szokásokon? Azt, hogy a közösségben élő ember életútja során nem töretlen úton jár, hanem elődeinek nyomdokába lép, később, pedig utódai az övébe. A 18-19. századra nyerhette el a maihoz közeli formáját az ünnepélyes parasztlakodalmak. A házasságkötés szokásköre a helyi, az országos, illetve egyházi szabályozásnak eleget téve megfelelő keretet adott az ajándékok, értékek nyilvános átadásának, s ugyanakkor utánozta a főúri és királyi esküvők rangot és gazdagságot reprezentáló pompájának külsőségeit a paraszti környezet nyújtotta lehetőségek között.

A lakodalmak a XIX. Század közepén még több napig tartottak a XIX. Század második felétől azt az egy napba sűrített formáját, amely kisebb nagyobb vál-

tozásokkal egészen napjainkig fennmaradt. Hogyan is zajlott le a hagyományos parasztlakodalmak Szihalmon? A fiataloknak általában a helyi mulatságok, bálók alkalmával volt lehetőségük az ismerkedésre. Az udvarlás általában nem tartott sokáig és a párválasztásban a vagyoni helyzetnek is jelentős szerepe volt. Az is előfordult, hogy a párválasztás jogával teljes egészében a szülők éltek. A hivatalos lánykérést követően elő kellett jegyeztenie az esküvőt a papnál és a község házában is. Tekintettel arra, hogy az egyházi szabályok háromszori hirdetést írtak elő, az esküvőt megelőző három vasárnapon már hirdették a fiatal párt a templomban, így az ún. iratközösnek ezt megelőzően kellett történnie. A lánykérés alkalmával a fiatalok jegyajándékot adtak egymásnak. Az idősök visszaemlékezései szerint a vőlegény fejére való selyemkendőt adott jegyajándéknak, ami korábban

rojtos volt később csak sima selyemkendő, a menyasszony, pedig hímezett, nadrag korbca tűzhető kendőt, vagy más ajándékot adott a vőlegénynek. Hagyományosan a menyasszony és a vőlegény családja is külön-külön tartotta a lakodalmat, mindenki a saját házában, a saját vendégeivel. Ez a szokás egészen az 1970-es, 1980-as évekig megmaradt.

A XIX. Század végén és a XX. Század elején még hétfői napokon tartották a lakodalmat, az 1920-as évektől kezdődően a lakodalmi nap a szombat lett. Hivatalos vőfélyek Szihalom községben nem voltak, hanem a menyasszonyos és vőlegényes is saját - rokonságából - külön

vőfélye volt. A lakodalmi előkészületek már egy héttel a lakodalm előtt megkezdődtek. A menyasszony hozmánya egy lóca egy rózsás, vagy sima láda, később e helyett kaszli vagy szekrény, egy vetett

nok és a meghívott vendégek adták össze. Kemencében és a berakott tűzhelyen főztek nagy cserépfazekakban, később üstházban Ebéd nem volt jellemző az esküvő napján, csak a közelebbi rokonoknak, de

ágy - ami hat párnát és egy dunnát foglalt magába -, egy alvó párna, egy alvó dunna egy asztal és a hozzá tartozó székekből állt. Kapott továbbá a vagyoni helyzet függvényében a menyasszony különböző ágyi és asztali ruhákat, valamint személyes ruhadarabokat. A szükséges tányérokat és evőeszközöket a roko-

ahol zárt kapuk fogadták a vendégsereget. Régi szokás volt, hogy ekkor elő kellett hívogatni a menyasszonyt, amelyet közben különböző, mókás jelenetek színesítettek. Miután a vőlegény megkapta a menyasszonyt, a vőfély rövid köszöntőt mondott és a menyasszonyos ház gazdái vendégül látták a vendégsereget. A

menyasszonyt a nagy vőfély menyasszonyi ruhában kérte ki a szüleitől verses formában, és verses formában búcsúztatták a rokonoktól is.

A búcsúztató után kivonult a nép a ház elé, felsorakoztak, ki-ki a maga párjával. Az esküvőre a vőlegény ment a menet elején egy kísérővel, őt követték a vőlegény közeli hozzátartozói és a többi koszorúslányok, őket követte a menyasszony és a többi vendég. Az esküvői menetben a férfiak bort vittek üvegekben és kínálták a hívatlanokat, nézőket. Az esküvő először a községházán, majd a templomban volt. Az esküvő után elindult a menet a fiús házhoz nótával, zeneszóval. A vőlegényes háznál a menyasszonyt a vőlegény szülei várták, a vőfély beköszöntötte a menyasszonyt az új otthona kapujában, a vőlegény szülei, pedig cukorral, vagy mézzel kívántak édes életet a fiataloknak. Ezen régi szokások formájára dolgozta fel és vitte színpadra, valamint helyszíni előadásra is a Tobán hagyományörző Népművészeti Egyesület a szihalmi lakodalmast, melyet 2003-tól többször nagy sikerrel adtak elő, hazai és külföldi csoportoknak egyaránt.

Összeállította: Kiss Orsolya,
a néptáncsoport tagja

BOHÓC/KODJ!/ ÁMK-S RAJZPÁLYÁZAT KICSIKNEK-NAGYOKNAK

„Bohóc: 1. A közönséget mókáival szórakoztató, mulatságos külsejű cirkuszi artista. 2. Bohóckodó személy, úgy viselkedik, hogy nem vehetjük komolyan.” – olvashatjuk a Magyar Értelmező Kéziszótárban. Az utóbbi állítással nem értünk egyet, ezért nagyon is komolyan vettük!

Iskolánk októberben BOHÓC/KODJ! címmel rajzpályázatot hirdetett az Általános Művelődési Központ minden iskoláskorú gyermeke számára.

A rajzpályázat témája a mesékből, versekből, cirkuszi porondról, gyermekrendezvényekről jól ismert figura, a bohóc alakja, munkája, mindennapjai.

A bohóc élete csupa vidámság, kacagás, felhőtlen szórakozás. – gondoljuk. A napi előadások fárasztó egymásutánjában azonban ő is elfárad. Nem beszélve róla, hogy egy bohóc is lehet olykor-olykor szomorú.

A gyerekek mindezt sokkal jobban tudják. Ezt bizonyítják azok a színvonalas alkotások, melyeket pályázatunkra készítettek. Iskolánk aulájában november végétől tekinthető meg az a kiállítás, melyet a legsikeresebb munkákból állítottam össze. A rajzokat a gazdag színvilág mellett – mely a bohóc legjellemzőbb tulajdonságainak egyike – változatos technikai megoldások jellemzik.

65 pályázó 58 alkotása kapott helyet kiállításunkon. Külön dicséret illeti szorgalmukért azokat a diákokat, akik több rajzot is készítettek.

A zsűri a következő alkotókat részesítette tárgyjutalomban: Rézműves Martina (1. o. Mezőtárkány), Pruma Mónika (1. o. Mezőtárkány), Oláh Jenő (1. o. Sarud), Kállai Dominik (2. o. Mezőtárkány), Duka Emil (2. o. Mezőtárkány), Zsámba Éva (2. o. Egerfamos), Molnár Luca és Varga Krisztina Éva (2. o. Sarud), Török Leila (3. o. Mezőtárkány), Duka Ramóna (3. o. Mezőtárkány), „Zenebohócok” alkotói (3. o. Sarud), Farkas Ramóna (3. o. Egerfamos), Szántai Dávid (4. o. Mezőtárkány), Szeifert Roland (4. o. Mezőtárkány), Szepesi Péter (4. o. Mezőtárkány), Rézműves Vanessza (4. o. Mezőtárkány), Sáfrán Andrea Rebeka (4. o. Sarud), Gubek Dávid (5. o. Mezőtárkány), Csonka Mónika (5. o. Mezőtárkány), Nagy Patrik (5. o. Sarud), Kovács Eszter (6. o. Mezőtárkány), Horváth Magdolna (6. o. Mezőtárkány), Kökény Tamara (6. o. Mezőtárkány), Kövér Áron (6. o. Mezőtárkány), Kállai Eszter (6. o. Mezőtárkány), Zsóka Dániel (7. o. Mezőtárkány), Simon Bianka (7. o. Mezőtárkány), Farkas Norbert (7. o. Mezőtárkány), Demjén Anna

(7. o. Mezőtárkány), Rézműves Klaudia (8. o. Mezőtárkány), Szabó Szilvia (8. o. Mezőtárkány), Kállai Szilárd (8. o. Mezőtárkány), Turó Mórió (8. o. Mezőtárkány).

Minden kiállításon szereplő pályázónak gratulálunk!

A bohócok december végéig maradnak közöttünk. Jókedvre derítenek az iskolai hétköznapiak tengerében, mosolyognak ránk, vagy csak némán figyelnek. Januárban a rajzok vándorútra kelnek. Először a sarudi, majd az egerfarmosi tagintézmény ad otthont a kiállításnak.

Horváth Anikó
Rajztanár

A Szociális Munka Napja

A Szociális Munka Napja azért lett november 12-e, mert a Szociális Munkások Nemzetközi Szervezete 1997. november 12-ére meghirdette a Szociális Akció Nemzetközi Napját, amelynek fő témája a kirekesztés elleni harc volt. A nemzetközi akciónap emlékére, illetve az akciónap tartalma miatt született az a javaslat, hogy ezentúl Magyarországon minden évben november 12-e legyen a Szociális Munka Napja.

Ezt követően megindult a szervező munka, amely azt célozta, hogy a kezdeményezés váljon országos mozgalommá, váljon elfogadottá a nap, ugyanúgy ahogy a vasutasok napja, a pedagógusnap, a köztisztviselők napja stb. 1997. november 12-ét követően egyre több megyében, városban, intézményben szerveztek ünnepséget. A megyék, városok díjakat alapítottak a legjobbak elismerésére. 1998. november 5-én lett felkérve az akkor hivatalban lévő szociális miniszter, Harrach Péter, hogy vállaljon védnökséget a kezdeményezés felett.

A Szociális Munka Napjának legitimációja 2000. augusztus 30-án következett be, amikor az országos sajtóban megjelent a november 12-i dátum és a szociális munka napja megnevezés. Ebben az évben kaptak a segítő szakma legjobbjai először miniszteri kitüntetések.

2001-től már szinte valamennyi megyében szerveztek kisebb-nagyobb „ünnepséget” a Szociális Munka Napján.

Elismerések a Szociális Munka Napján 2009. november 10-én Füzesabonyban a Szociális Munka Napja alkalmából rendezett kistérségi ünnepségen Mezőtárkány szociális dolgozói is részt vettek. Tóthné Szabó Anita Polgármester Asszony Polgármesteri Díjban részesítette több évtizedes gondozói munkájáért Kiss Jánosné gondozónőt és évtizedes gyermekjóléti családgondozói munkájáért pedig Mátyus Piroska intézményvezetőt. Személyre szóló tárgyjutalmat adott át Toldi Lászlóné, Hering Klára, Sz. Kovács Judit Bényei Szilárdné gondozónőknek és Barnáné Uri Katalin valamint Bácsics Csaba családgondozóknak. Gratulálunk valamennyiüknek az elismeréshez!

A szociális gondoskodás rövid története:
„Sok szenvedés könnyebbé vált attól, hogy valaki jó volt a szenvedőhöz, anélkül, hogy a szenvedés okát kérdezte volna.” (Hermann Gmeiner)

Az idősokről, betegekről, elesettekről és a gyermekekről való gondoskodás egyidős az emberiséggel. Formáját meghatározta az adott társadalmi-politikai berendezkedés, a kulturális közeg, és az erkölcsiség. Színtere azonban sokáig a család volt. Ha visszatekintünk a szociális gon-

doskodás múltjára négy korszakot tudunk megkülönböztetni.

1. korszak: A kereszténység elterjedése előtti időkben az ókori Görögország és Róma történelmében érhetőek tetten a szociális gondoskodás történelmi gyökerei. Különösképpen a szegényekkel való törődés kapott nagy hangsúlyt. Két szakaszt lehetett megkülönböztetni, melyek váltották egymást. Az egyik a háborúk idején való törődés volt az elesett és beteg emberekkel. Ez az odafigyelés az „aggok házában”, a sebesültekről való gondoskodásban, illetve az árvák és az özvegyek gyámóságának intézményeiben testesült meg. A másik pedig a békeidőkben való gondoskodás, mely idősokban jellemző volt a templomi gyógyászat, önkéntes adományozás (természetbeli, pénzbeli). Érdekessége ennek az időszaknak, hogy a rászorultság vizsgálata már megjelent, és a lelki egészség ápolására is gondot fordítottak, pl. oly módon, hogy támogatták a színházba járást. Görögországban „alapítványok”, kegyes társulatok és szeretetegyesületek működtek. Az ókori Rómában megjelentek az első önszegélyező pénztárak, melyek a szegényekkel, a fiatal fiúk támogatásával (hadiérdek), és a különös gondoskodásra szorulókkal (sérültek, fogyatékkal élők) foglalkoztak.

2. korszak: E korszakban a gondoskodás társadalmi letéteményese az egyház volt. Intézményrendszerével, és emberi erőforrásaival ő törődött leginkább a szegényekkel, betegekkel, gyermekkel. A gondoskodásból a szükségleteknek megfelelő mértékben az arra érdemesek részesülhettek. Az anyagi bázist elsősorban az adományok jelentették, melyeknek az összegyűjtése és újraelosztása a püspökök feladata volt. Tulajdonképpen nyílt szegénygondozás folyt. Általában lehetett tudni, hogy ki részesült alamizsnában. Nyilvántartásokat, ún. „szegénykatasztert” vezettek. Alapgondolat: mindenki köteles a hozzátartozójáról gondoskodni.

A IV. században megjelentek a szerzetesrendek, és intézményesülni kezdett a szegénygondozás. Szent Páhomius szerint a felebaráti szeretetet gyakorolni kell az idősok, a betegek és a vándorok iránt. Ezek az idők voltak a zárt szegénygondozás kezdetei. A zárt szegénygondozás bázisintézményei a vendégfogadók lettek. Belőlük alakultak ki a későbbi szegényházak, árvaházak és kórházak. Égező problémává vált, hogy nagyon sok lett a rászoruló és kevés az adomány.

3. korszak: Ez az időszak a XVII. század Angliájától datálódik. 1601-ben I. Erzsébet megalkotta az első szegényügyi törvényt. A jogszabály jelentősége, hogy

elismerte: az állam feladata is a rászorulókkal való törődés, az egyházra azonban továbbra is jelentős szerep hárult. Alapelv: a munkaképes korúak dolgozzanak! Létrejöttek a dologházak, melyek a kevésbé választhatóság elvén működnek. Ide azok kerültek, akik nem dolgoztak. Csak egy kicsivel kaptak több juttatást, mint ami a megélhetésükhöz kellett. Az embereknek itt sanyarú életük volt. Később jelent meg a könyörtelenség a dologházakban: a házaspárok egy dologházba kerülhettek, társalgót alakítottak ki, bevezették a sétalást, mint „szabadidős” elemet. A cél az volt, hogy a szegénység minél kevésbé termelődjön újra.

Lady Fullerton által 1870-ben létrehozott első szociális munkásokat tömörítő szervezet módszertani jelentőséggel bír. Túl azon, hogy a dologházon kívül rekedtekkel foglalkozott, az esetelemzést, mint módszer fontosságát is hangsúlyozta. Megteremtette a családgondozás alapjait.

A XIX. század európai államai a polgári házasságkötés, az állami anyakönyvezés bevezetésével, a tankötelezettség előírásával, az állami népoktatás és más intézmények létesítésével párhuzamosan kezdik meghatározni saját feladataikat a gyermekvédelem területén is.

4. korszak: A huszadik század elejének gazdasági - politikai változásai hatására létrejövő korszak ez. Általánosságban elmondható róla, hogy a korszakokon átívelő professzionalizálódás ekkorra rakja le a szociális munka módszertani alapjait. Sok tudomány eredményeit és kutatási tapasztalatait használja fel. Ekkor fogalmazódik meg a szociális munka célja is: a „képesse tevés”. Az egyén és a társadalom működésében javulást kell elérni, mégpedig oly módon, hogy képessé kell tenni az egyént, családot, csoportot, közösséget az adott kor kihívásaival való megbirkózásra.

Mátyus Piroska

Úgy érzi, problémái vannak, melyeket egyedül már képtelen megoldani?

Nincs, aki meghallgassa?

Nem talál válaszokat kérdéseire?

A hullámok összecsaptak a feje fölött?

Kamasz gyermeke nehezen illeszkedik

be közösségekbe? Iskolás gyermeke

szorong reggelente? Óvodás gyermeke

sír, amikor el kell válnia Öntől?

Van segítség!

Hívjon bizalommal, problémáját

diszkrétan kezelem! Rám számíthat!

Pszichoterápia és tanácsadás diszkrét,

megbízható okleveles klinikai

szakpszichológustól.

Hívjon bátran!

Márkusné Barkó Otília

+36/70 36-66-301

Mindenszentek

Mindenszentek – halottak napja alkalmából önkormányzatunk képviselői megkoszorúzták a községi temetőben lévő azon személyek sírjait, akik életükben sokat tettek a községért, elismert emberek voltak.

2009. november 09. keltezéssel köszönő levelet kaptunk Kiss Pál és dr. Kiss Judittól, a következő szöveggel:

„Halottak napján kegyeletünket leróni felkerestük őseink nyughelyét a mezőtárkányi temetőben.

Édesapánk Kiss Andor sírján a községi Önkormányzat virágkoszorúja és gondos kezek által meggyújtott díszmécses lángja hirdette, hogy az utódok tisztelettel adóznak édesapánk emléke előtt.

Mély meghatódottsággal töltött el bennünket a megemlékezés. Édesapánk embert próbáló időkben minden erejével a mezőtárkányiak boldogulásáért a községért dolgozott és élete végéig büszke volt szülőfalujára és a tárkányi emberekre.

Idén volt születésének századik, halálának tizedik évfordulója.

Hálásan köszönjük Polgármester Asszony személyes közreműködését a kegyeleti megemlékezésben és kérjük tolmácsolja köszönetünket a Képviselő Testület tagjainak valamint a megemlékezésben fáradozó munkatársainak.

Kívánunk eredményes, sikeres boldog és tevékeny időket a falu vezetőinek és minden polgárának.”

Adventi játszóház gyermekkel és nyugdíjasokkal

Karácsony előtti adventi készülődés heteiben fokozott várakozással tekintünk az ünnep elé. Ki ezért, ki azért várja a karácsonyt. Az ÁMK vezetése szerette volna, ha nem marad nyomtalanul a mi iskolánk életében sem advent, ezért egy kis összefogással november 30-án adventi kézművesházat szerveztünk a gyermekeknek. Rusz Lajosné, Kata tanárnéni mindent megtervezett, beszerzett a foglalkozásokhoz, gondoskodott a gördülékeny lebonyolításról. Rutinjára szükség is volt a több tucat gyermek mellé!

A délelőtti folyamán forgószínpad szerűen a gyerekek ünnepi asztali és karácsonyi díszeket, ajándékokat készíthettek maguknak és szeretteiknek. A foglalkozások lebonyolításába bekapcsolódtak a helyi nyugdíjasklub tagjai, az iskola pedagógusai, élükön a vezetéssel. Külön öröm volt számunkra, hogy szülők is segítettek a játszóházban, olyan összeszokott csapatot alkotva a gyermekesreaggal, amilyenre otthoni környezetben nincs lehetőség. A frissen vágott fenyőágak illata és a szeretet légköre mindenkit megnyugtatót, emlékeztető vidám perceket varázsolva az ünnep elé. Tudunk és akarunk is emlékezni erre karácsonykor!

*Ajándékok, amelyek
Nem kerülnek semmibe:*

Egy jó szót szólni

Egy beteget felvidítani

Valakinek kezet nyújtani

Óvatosan csukni be az ajtót

Apróságoknak örülni

Mindenért hálásnak lenni

Jó tanácsot adni

Egy levél megírásával örömet szerezni

Apró túlzásokon nem rágódni

Jogos panaszt nem melegíteni fel újra

Nem tenni szóvá, ha a másik hibázik

Nem elutasításnak venni, ha háttérbe szorulunk

Levert hangulatot nem venni komolyan

Nem sértődni meg egy félresikerült szón

Megtalálni az elismerő, dicsérő szót a jóra

Együttérző szó a megaláztatottak

Egy-egy tréfás szó a gyermekeknek

Elismerni az elkövetett helytelenséget

Örülni a holnapi napnak

Bizonyos dolgokra aludni egyet

*Mindenre rászánni a kellő időt és gondot
és:*

Mindenkihez szeretettel lenni

Ünnepi készülődés

A decemberi karácsonyi községi ünnepeinknek kitüntetett szerepe van életünkben. Tanítónők már az ősszel keresik a karácsonyi ünnepségekhez a megfelelő forgatókönyvet, már jóval az első próbák előtt készülnek a díszletek, keresőben van a színpadi jelmez. Eddig nem hangsúlyoztuk, hogy mekkora munka van minden ünnepi készülődésben, minden negyedórás színpadi produkcióban!

Gyermekeket színpadra állítani, kiválasztani felelősség a pedagógus számára. Önmagával szembeni elvárás a jó munka. Az alsós tanító nének évtizedek óta készítik a szebbnél szebb, tartalmasabbnál tartalmasabb műsorokat, ugyanúgy, ahogy a felsős osztályfőnökök, szaktanárok a nemzeti ünnepi műsorokat, iskolai megemlékezéseket.

Szeretnénk nekik itt, az újság nyilvánossága előtt megköszönni eddigi munkájukat, s a jövőbeni munkájukhoz sok sikert kívánni!

(Szerk)

Pályázat akadálymentesítésre

Örömmel tudatjuk, hogy Mezőtárkány községi Önkormányzat Képviselő-testülete pályázatot nyújtott be a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése céljából az Új Magyarország Fejlesztési Terv Észak-magyarországi Operaív Program támogatási rendszeréhez, amelyen 10753 631 Ft összegű támogatást nyert, további 10% saját erő biztosítása mellett.

A fejlesztésnek köszönhetően új ügyfélfogadó helyiség kerül kialakításra, amelynek köszönhetően nyugodtabb körülmények között intézhetik ügyeiket, szükség esetén kulturáltabb körülmények között várakozhatnak településünk lakosai.

A fejlesztésnek köszönhetően a testi és érzékszervi fogyatékos, sérült lakosság mellett pl. a babakocsival közlekedő kis-mamáknak is könnyebbé válik a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés. A kivitelezés várhatóan 2010. II. negyedév során fejeződik be.

Kovács Tibor

Válságos időkben mindig nagyra értékeltük azokat az embereket, akik töretlen hitet fejeznek ki egy erkölcsi érték mellett, akik magyarságuk megőrzéséért alkotnak, mintát adva annak a közöségnek, melyben élnek, melyet szolgálni akarnak.

Persze csak akkor, ha ismerjük őket. Vannak, akik soha nem állnak reflektorfénybe, nem várnak elismerést, de amit elkészítenek megalkotnak az maradandó érték. Környezetünkben ott élnek azok az emberek, akikre érdemes odafigyelni. Illik meglátni a tehetséget, tanulni tőlük. A Kovács Tiborok ilyenek Mezőtárkányban...

A faszobrász Kovács Tibor néhány évtizeddel ezelőtt felkapott mesterember is lehetett volna, amikor a kétkezi munkának még értéke volt.

Először látva a munkáit már tudtam, hogy a nagyközönségnek is be kell mutatni. Olyan érzés volt ez, mint a tenger fenekére úszó halász öröme, aki igazgyöngyöt talál.

Tibor esetében érdekelt az indíttatás, a gyújtópont: Gyökereit tekintve egri polgári családból származik, atyai ágon kutyabőrös mátrai nemesi ősökkel. Anyai nagyapja híres kádármester volt, dédnagyapja egri foglárőr parancsnok. A művészi fogantatást firtatva büszkén említi anyai részről nagybátyját, Szinok Sándort, aki a 2. világháború után az egri bazilika tönkrement freskóit is restaurálta egy sor felvidéki templom freskója mellett...

Tibor egri érettségije után a Budapesti Szobrászképző Iskolában tanult tovább, s szerzett szobrász képesítést 1982-ben. A szakmai munkát a Budapest Iparművészeti Vállalat bedolgozójaként kezdte. Népművészeti

használati tárgyakat készítettek, minden, ami a hagyományos háztartásban előfordult: villától a tűkör, képek-retekig.

Az 1980-as években szerzete meg a Népművészet Ifjú Mestere, majd a Népművészet mestere címet. Sok, jó fizető megrendelést kapott akkoriban. Szerencséjének tartja, hogy 6 évig Kormos Tibor tanítványa lehetett.

A szakiskola megtanítja a különböző kövek megmunkálását, anyagszerkezetét, de a térletást és gondolkodást csak belső indíttatással lehet elsajátítani.

Tibor azt mondja, a legfontosabb az, hogyan lát a művész. Mert többet kell

látnia a hétköznapi embernél. Látni kell a fában, kőben az alakot, a mozgást, a jellemző formákat. Ha erre nem alakul ki készsége egy belső adottság alapján, akkor más foglalkozás után kell néznie.

Magyarságára büszke, s ebből az indíttatásból szeretne emléket állítani, marandót létrehozni. Több éve hozzáfogott a Feszty - körkép kifaragásához, amely élete eddigi legmonumentálisabb munkája.

Az egri Kulacs csárda viseli legkifejezőbbben Tibor keze nyomát. Itt vannak a nagyobb munkái. 10 táblán készítette el a szőlőtermesztés folyamatát ábrázoló képsorozatot. A vadászterem 10 táblás sorozata szintén az ő munkája: Vadállatok zsákmányszerzés közben, természetes mozgás legjellemzőbb részleteit megörökítve.

Disztárgyait Amerikától Ausztráliáig sokfelé megtalálhatnánk a világban, faragott pipái még az Arab Emírátsuba is eljutottak.

A kőfaragással néhány éve kezdett újra intenzíven foglalkozni. Ha munkáját látni akarjuk, nézzük meg a Demjéni Korona Borház faragott kőszobrát, de ne menjünk el becsukott szemmel a faragott faszobrok mellett sem...

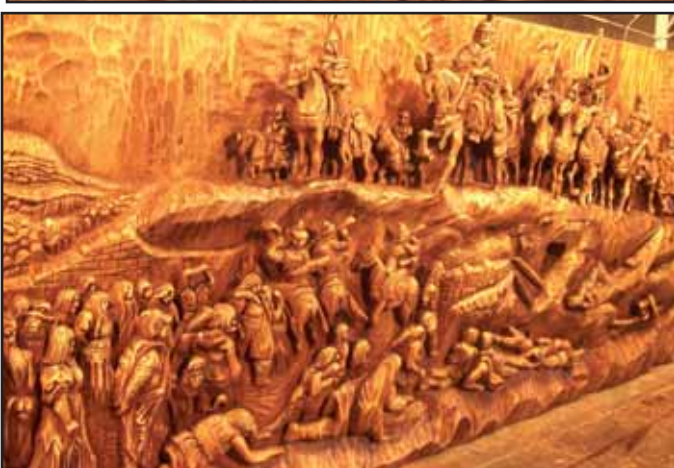
A nyáron a mezőtárkányi önkormányzat felkérésére kezdte el az egyházi jellegű emlékművek restaurálását. A Rákóczi úti kőkereszt és a Kálvária egyik szobra

azóta látványos átváltozáson ment keresztül.... Jelenleg Egerszalók címerét faragja megrendelésre.

Kovács Tibor 1999 óta él Mezőtárkányban családjával. Lányai éppúgy apjuk büszkeségei mint faragványai. Rájuk is óvó, féltő művészi - apai szemmel tekint...

A 2010-es Tárkányok találkozóján ugye mindenki láthatja munkáit MESTER ÚR?

Csokit vagy csalunk!

Vidám Halloween party a sarudi tagiskolában

Angolszász nyelvterületen régi hagyománya van a Halloween megünneplésének. A kelta eredetű ünnep (a Minden-szentek előestéje) a kicsik számára sok vidámságot jelent. Minden év október 31-én este különféle jelmezbe öltözve (csontváz, boszorkány, varázsló, fekete macska, szellem stb.) a gyerekek házra járnak és „Csokit vagy csalunk!” felkiáltással édességet gyűjtenek. Ahol nem várják őket nyalánkságokkal, ott a háziak különféle kellemetlenségekre számíthatnak.

Az angol nyelv egyre nagyobb arányú térhódításával nemcsak a nyelv-

vet, hanem a nyelvországok kultúráját is egyre jobban megismerhetjük, és noha nálunk ennek az ünnepkörnek nincs előzménye, ne sajnáljunk egy vidám délutánt a gyerekektől!

Ennek a gondolatnak a jegyében telt az idén október 21., amikor is iskolánk egy kis csapata (ha a nevek kellene, lent részletezem) részt vett a sarudi tagiskola Halloween-partyján. A megelőző két hét sok munkával és izgalommal telt, hiszen készültünk a vetélkedőre. Utánanéztünk az ünnep eredetének, jelképeinek, megismertük a szokásokat, a jellegzetes színeket, ételeket. Diákjaink az általuk válasz-

pelt itt boszorkányvisítás, múmiateker-cselés, almavadászat, hogy csak a legmókásabbakat emeljük ki. A zsűri külön díjazta a jelmezeket (tízből hatot a mi csapatunk gyűjtött be), valamint az asztaldekorációt is értékelte, ahol szintén a mezőtárkányi iskola csapataé sikerült a legjobban. Az eredményhirdetés után tea, puding, sütemények és sütőtök koronázták a napot. Összesítettben a második helyet szereztük meg, de az igazi érték mégiscsak az, hogy jól éreztük magunkat, tanultunk és egymást segítve igazi jó csapatot alkottunk.

Csapattagok: Bársony Bence, Vámosi Richárd, Kovács Adrienn, Siska Ildikó, Hanyi Vivien, Halász Csaba, Farkas Norbert. Felkészítő tanár: Mali Judit, kísérőtanár: Balogné Gál Viktória.

Mali Judit

tott és maguk készítette jelmezbe bújtak, amelyet a mindenki által viselt boszorkánykalap tett egységessé.

A sarudi iskola négy csapatát egy kisköre és egy mezőtárkányi csapat színesítette. Különféle játékos vetélkedők és feladatok várták a gyerekeket. Szere-

Az óvodában és az iskolában is járt a Mikulás!

Decemberi jeles napok

December Télelő, Álom hava, Szentkarácsony hava. A latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is az jelenti „tize-deik”. A Nap ilyenkor igen alacsonyan jár, ködösek a hajnalok, rövidek és hidegek a nappalok. Decemberben már megállíthatatlanul téliesre fordul az időjárás, s már nap közben sem emelkedik fagy-pont fölé a hőmérő higanyszála. Nagyanyáink idejében ez a hónap a pihenés, a megbékélés, és a jó hangulat jegyében telt el. A családi tűzhely melege köré húzóda, élvezte a jól végzett munka megérdemelt gyümölcsét. A mind rövidebbé váló nappalok, és a hosszabbodó sötét éjszákak azonban kedvezetek a rejtelmes jóslatoknak, s így köztük az időjóslásnak is. A népi megfigyelések szerint, ha december elején és végén langy idő van, a tél március végéig betart. Ha karácsonyig, szokatlanul hideg van, akkor fel szokott engedni. Hideg december korai tavaszt és jó esztendőt jövendő, lágy december, lucskos karácsony, rossz nyarat, és rossz termést hozhat. S ha Karácsony éjjelén keletről fúj a szél, marhadógtól félhetsz, ha északnyugati szél fúj emberhalál, ha déli szél fúj betegség, ha északi szél fúj, akkor pedig jó esztendő várható. December hónapunk azonban jeles napokban is bővelkedik.

December 1. Elza napja. A meteorológiai tél kezdetét hirdeti. A gazdasszonyok rendszerint ekkor fogták be hízalásra a karácsonyi pulykát, míg az időjárás megfigyelői a gallyakat rázó, szeles Elza-napból végleg szeles decembert jósoltak. „Elza-napi éles szél, négyheti széllel jár”

December 4. Szent Borbála napja. A bányászok, a tűzérek, a harangöntők, de még a kőfaragók is védőszentjükként tisztelték, a vértanúságot szenvedett ókeresztény Borbálát. Emléknapjához évszázadokon át sok hiedelem fűződött. Lássunk belőle néhányat. Ha a Borbála napján vízbe helyezett cseresznyefaág a „borbálaág” karácsonyra kivirágzott, az eladó lánynak közeli házasságra volt kilátása. Hasznosnak bizonyult az is, ha a lányok András napján az ereszt alá dugott almát december 4-én a másik oldalára fordították, majd karácsonykor magukkal vitték az éjféli misére. Ugyanis aki a mise után először szólította meg őket, annak a családjából várhatták a vőlegényt. Borbála dologtöltő nap is volt. Ilyenkor tiltott volt a varrás, a fonás, a söprés, és ha női látogató tévedt a házba, ami nagy szerencsétlenséget jelentett, azt feltétlenül seprűvel verték ki. Idegen férfit sem láttak szívesen, mert az is elviszi a ház szerencséjét, akár csak az ajándékozás, vagy a kölcsönkérés. Ezen a napon inkább tollat fosztottak, bort fejtek vagy búzát csíráztattak, hogy annak zöldjéből majd a következő év termésére jósoljanak.

December 6. Miklós napja. A keleti egyházak máig legtiszteltebb szentje Miklós püspök. Életéről keveset tudunk, de jótéteményeiről számtalan legenda maradt fenn.

Legismertebb talán az a történet, amelyben egy gazdag nemes hirtelen nagy szegénységre jutott és úgy akart magán segíteni, hogy három leányát erkölcsstelen életre adja. Miklós mentette meg a lányokat a bűntől, mivel három egymást követő éjszakán egy-egy zacskó aranyat dobott be a házuk ablakán. Innen ered a világon elterjedt szokás, hogy Szent Miklós napján a szülők megajándékozzák gyermekeiket, mondván, ez a Mikulás ajándéka. Ezért várják a gyerekek olyan különös izgalommal Miklós napját, hiszen e nap előestéjén jön el a Mikulás, s egyetlen ablakba kitett kiscipő sem marad üresen. A legenda szerint a középkorban a gyermekek, a hajósok és diákok patrónusa volt, de hozzá fohászodtak a férjhez menő lányok is. Névnapját sokfelé az asszonyok dologtöltő napnak tartották, míg az időjósok szerint Miklós a karácsonyi időjárást is megmutatta.

December 7. Ambrus napja. Szent Ambrus a méhészek és a mézeskalácsosok patrónusa. Ezen a napon a méhészek a szokásosnál is gondosabban foglalkoznak a kaptáraikkal, az áttelelő méhcsaládokkal, mert úgy vélik, ettől függ a jövő évi mézelés.

December 8. Mária napja. Szűz Mária szeplőtlen fogantatásának a napja. A Mária napot régebben Eketiltó vagy Földtöltő Boldogasszony napjaként is emlegették, mivel ekkor már nemigen lehet szántani. Ha a fagy elmarad és sárba enyhül az időjárás, abból karácsonyra jeges időre következtettek. A Mária napi hosszú jégcsap az eljövendő évben szép kendertermés ígért.

December 13. Luca napja, karácsony havának a legboszorkányosabb napja. A néphit kétféle Lucát ismert: a jóságosat és a boszorkányosat, amelyek közül az utóbbi terjedt el a néphagyományokban. Kevés olyan jeles nap van, amelyhez annyi szokás, hiedelem jósol, tiltás kapcsolódna, mint december 13-hoz. Reggel a házba lépő első látogatóból a várható állat- szaporulatra jósoltak. Ha férfi lépett a házba, akkor bikaborjú, ha pedig nő érkezett, akkor üsző lett a szaporulat. A jósló, varázsló eljárások közé tartozott a Lucapogácsa sütése: ha sütés közben megperzselődött, közeli halált jelentett. Egyes vidékeken a lányok gombócba rejtett fűnevekből remélték megtudni, hogy a jövő évben ki lesz a kérőjük. Emlékszem, hogy lánykoromban én is nagy reményeket fűztem ehhez a jósláshoz. Luca estéjén 13 fiú nevét írtam fel külön kis cédulákra, majd gondosan összehajtogattam őket, s elraktam egy dobozba, hogy azután, minden este elégessek belőlük egyet-egyet anélkül, hogy megnéztem volna, melyik károm lesz aznap a tűz martaléka. Alig vártam a már szentestét, hogy kiderüljön, ki lesz az a szerencsés, akinek majd a felesége lesz. Az év egyik legjelentősebb időjósló napja is volt december 13-a. A Lucától Karácsonyig tartó 12 nap időjárását a dédi is min-

dig lejegyezte és ebből tudta meg, hogy az adott hónap időjárása napos, felhős, száraz vagy csapadékos lesz e. Tőle hallottam azt is, hogy tiltott volt ezen a napon a kölcsönadás, viszont hasznos dolog volt a lopás. A gazdasszonynak lopnia kellett a szomszédból egy marék szalmát és egy tojást, amit betett a tojófészekbe, miközben mondogatta: „A mi tyúkunk tojogájon a szomszédé kotkodáljon”. Ezen a napon csak abroncsba szórták a tyúkoknak az eleséget, „nehogy azok a szomszédba járjanak át tojni”. Ugyanakkor a gazdasszonynak is sokat kellett otthon ülnie, hogy a kotlós is jó tojó legyen. Ezt meg is tehetette, mert dologtöltő nap lévén tilos volt szőni, fonni, lúgot készíteni, kenyeret sütni, mert aki ilyet tett, annak kisebesedett a keze. Megtehették, hiszen akkoriban a kemencében sült házikenyer még egy hét után is olyan finom volt, mintha aznap süttették volna. Még most is emlékszem arra az illatra és arra az ízre, amikor a dédi kemencében sült kenyerét gyerekkoromban majszoltam. Luca napját gonoszjáró napnak is tartották, s ezért minden eszközzel védekeztek a boszorkányok ellen. Fokhagymával dörzsölték be az állatok fejét, az ólak ajtajára keresztet rajzoltak, hamut szórtak a kapuk elé, lefekvés előtt fokhagymás kenyeret ettek, hogy a szagával elriasszák a gonosz szellemeket. Elzárták a seprűket is, nehogy éjszaka azon nyargalásszanak a boszorkányok. A nemkíváncsi szemé- lyek felismerésére készítették a Luca-széket, amelynek alakját és formáját szigorú előírás szabályozta. December 13-a és Karácsony között kellett elkészíteni a széket, amit kilencféle fából és 13 részből állítottak össze, és szöveget sem használhattak. Aki aztán a karácsonyi éjféli misén a székre állt, minden bizonnyal megláthatta a falu vagy a környék összes boszorkányát.

December 21. Tamás napja. Tamás napjához számos disznóvágáshoz kapcsolatos hiedelem fűződik. Az ekkor vágott jószág hája a „Tamásháj” nem avasodik meg, ezért gyógyításra is alkalmas. Elsősorban kelések, nehezen gyógyuló sebek, kisgyermek kiütéseinek a kezelésére használták. Az e napon leölt disznó sózott véréből is csúszér volt eltenni, mert a köszvényt tüdész vele gyógyítani. A Mura vidékén pedig úgy tartották, hogy ezen a napon nem szabad disznót vágni, mert aki ezt teszi, annak Tamás minden évben megöli valami jószágát. Tamás napja időjósló nap is volt, hiszen ha a frissen esett hó ezen a napon beborította a tájat, boldog és békés karácsony ígérkezett. A férjhez menő lányoknak Tamás előestéjén célszerű volt az udvaron a vállukkal rázni a kaput, mert ha ilyenkor kutyaugatást hallottak, biztos kérére számíthattak, sőt az ugatás irányából várhatták a jövendőbe- lőt. Ha pedig elalvás előtt férfi alsóneműt rejtettek a párnájuk alá, minden bizonnyal megálmodták a vőlegényük személyét.

December 24. Szenteste. A karácsonyi előkészületeket, a sütést, főzést, a takarítást már a kora délutáni órákra befejezték, falu- helyen még a jószágok ólait is rendbe tet- ték.

A déli óráktól kezdve kántálók járták a falfakat, bekopogtatva minden házba, ahol alamizsnát kaptak. A betlehemezés szintén kedves, régi szokás volt. A szereplők jutalmul kalácsot, kolbászt, süteményt kaptak. Karácsony estéje és éjszakája sokféle jóslásra és varázslásra adott alkalmat. Így például a karácsonyi vacsora után a családfő annyi cikkekre vágta az almát, ahány tagja van a családnak. A magok egész, vagy elvágott voltából következtettek arra, hogy ki lesz egészséges, vagy beteg a családban, a következő évben. Ugyanígy tartották, hogy akinek a karácsonyi vacsora után félges dió jutott, az súlyos beteg lesz, vagy meghal. Este fahasábot támasztottak száradni a tűzhelyhez, mert úgy vélték, hogy akié reggelre eldől, az a következő évben meghal. Karácsony este a lányok kimentek a sötétbe fáért, és annyi hasábot öleltek magukhoz, amennyit elbírtak. Ha a fahasábok száma páros volt, a következő évben férjhez mentek.

December 28. Aprószentek. A betlehemi gyermekgyilkosság emléknapja. A nap ismert szokása a vesszőzés, ahol a gyermekeket vesszővel megütögetve jó egészséget kívántak nekik. Egyes vidékeken a legények megvesszőzték a lányokat, és az idősebbeket is mondván: "feje se fájjon, fog se fájjon" vagyis legyenek mindig egészségesek.

December 31. Szilveszter Az esztendő utolsó napja. A néphit szerint mágikus erővel bírt, és számos hiedelmet vont maga köré. A reggelig tartó mulatozás a dudaszó, a zajkeltés régen más jelentőséggel bírt, mint manapság. Régen azért keltették a zajt, hogy mindenki felébredjen, és az újesztendőben is szorgalmasan dolgozzon, másrészt, hogy a nyáj az újév beköszöntekor a másik oldalára forduljon. Ekkor ugyanis bízni lehetett a szaporulatban. Ezért aztán a nagyobb fiúk végigjárták a házakat és kolompolással, ostordurrogatással riasztották fel a háziakat és az állatokat. Pálinkával, borral, süteménnyel kínálták és ajándékokkal jutalmazták meg ezért őket. Az időjósok szerint a "Szilveszter reggeli nap-sugár kevés bort hoz a jövő esztendőre. Az északi szél hideg, a déli pedig enyhe lesz jósl. Ha ilyenkor szép, napfényes az idő, akkor jó esztendőre lehet számítani. Ha csillagos az ég: rövid tél várható, ha pedig piros a hajnal, hideg szeles idő lesz." Negyedik „emberes” hónapunk tartogatja számunkra a legtöbb jeles napot, de közöttük is a legszebb és legjelentősebb ünnepet, a Karácsonyt. Régen, nagyanyáink idejében, egészen mást jelentett ez az ünnep, sokkal mélyebb tartalommal bírt. A családi tűzhely melegét, a békességet, az éjfél mise áhitatát és a szeretetet, amellyel körülvték egymást. Tudták és érezték, hogy „kell ott fenn egy ország” amit mi már sajnos elfelejtettünk. Nézzünk igazi önmagunkba, és találjuk meg lelkünk legmélyén azt a gyertyalángszerű fényt, amivel még békességet és melegséget sugározhatunk szeretteink felé.

A kis gyufaárus lány

Kegyetlen hideg volt, hullott a hó és már sötétedett; az esztendő utolsó napját mutatta a naptár. A kemény hidegben egy szegény kislány járta a sötét utcákat, hajadonfőtt és meztláb. Amikor elindult hazulról, még volt papucs a lábán, de annak nem sok hasznát vette. Mert a papucs nagy volt, igen nagy - az édesanyja hordta valamikor -, s ahogy két arra vágató kocsni elől a járdára ugrott, egyszerre maradt le a lábáról mind a két papucs. Az egyikkel egy suhanc szaladt el - azt mondta, majd bölcsőnek használja, ha megházasodik, a másikat pedig meg se találta a szegény kislány.

Meztláb járta hát az utcákat, és kicsi lábát kékre-vörösre csípte a kegyetlen hideg. Rongyos kis kötevényét összefogta: egy halom kénes gyufa zörgött benne, egy skatulyát meg a kezében szorongatott. Egész álló nap hiába kínálgatta portékáját, egy szál gyufát se vettek tőle, és alamizsnát se adott neki senki: Éhesen és hidegtől reszketve vánszorgott tovább; szívszakasztó látvány volt szegény. Csillagó hóhelyek tapadtak szépen göndörödő, hosszú szőke hajára, de nem is gondolt vele.

Az ablakokból ragyogó világosság és sült liba pompás jó szaga áradt ki az utcára, hiszen ünnep volt, szilvesztereste. A szegény kis teremtesnek folyton csak ez járt az eszében.

Behúzódtott egy zugba, egy kiszögellő ház sarka mögé, s maga alá húzta csupasz lábát. Ott még jobban didergett, majd megvette az isten hidege, de hazameni nem mert, hiszen egész nap egy garast se keresett, s az apja biztosan veréssel fogadná. Különben otthon se jobb, padlásszobájukban farkasordító hideg van, a tető hasadékein besüvit a szél, hiába tömtek be szalmával meg ronggyal a nagyobb réseket.

Már egészen meggémberedtek a kis ujjai. De jó lenne egy szál gyufa, csak egyetlenegy szál! Ha kihúzna egyet a skatulyából, odadörzsölné a falhoz, s meggyújtaná, a lángjánál megmelegíthetné a kezét! Végre rászánta magát, s meggyújtott egy szálát. Milyen vidáman sercent, s hogy lobogott a lángja! Fényes volt és meleg, mint a gyertyaláng, s a kislány boldogan tartotta fölfele a kezét.

Csodálatos láng volt az! A szegény kis gyufaárus lány úgy érezte, mintha szép réztetejét, rézcsövű vaskályha előtt ülne - olyan jó volt nézni a tüzet, olyan jólesett melegedni mellette! Már a lábát is kinyújtotta, hogy átjárja a meleg, de abban a pillanatban kilobbant a gyufaláng, eltűnt a vaskályha, s a kislány ott ült a hideg faldőrgletben egy gyufacsonkkal a kezében.

Elővett egy másik gyufát, meggyújtotta. Odahullt a fény a falra, tenyérszerű világosságot vetett rá, s azon a helyen átlátó szó lett a fal, mint a tiszta üveg: a kis gyufa-

árus lány beláthatott a szobába. Hőfőhár terítővel letakart, nagy asztal állt odabenn, finom porcelán edények csillogtak rajta, s a közepén aszalt szilvával meg almával töltött sült liba illatozott. S ami a legcsodálatosabb volt: a sült liba egyszer csak kiugrott a tálból, s késsel-villával a hátában, bukdácsolva indult a kislány felé. De jaj, megint ellobbant a gyufa lángja, s nem látszott más, csak a puszt, hideg fal.

Újabb gyufát gyújtott: fényénél gyönyörű szép karácsonyfát látott, még szebbet, ragyogóbbat, mint amit karácsony este a gazdag kereskedő szobájában, amikor belesett az üvegajtón. Ott ült a fa alatt, s nézte a száz meg száz gyertyát az ágak hegyén, a tarka díszecskéket, amiket eddig csak kirakatban láthatott. Már nyújtotta a kezét, hogy levegyen egyet, de akkor megint kihunyt a csepp láng, és a sok karácsonyi gyertya lassan a magasba emelkedett, föl egészen az égig, s ott csupa tündöklő csillag lett belőle. Egyszer csak kivált közülük egy, s lehullott; ragyogó fénycsíkot hasított a sötét égen.

- Valaki meghalt! - mondta a kislány; emlékezett rá, hogy a nagyanyja, az egyetlen, aki jó volt hozzá, s aki már rég meghalt, egyszer azt mondta „Valahányszor lehull egy csillag, egy lélek áll az isten színe elé.”

Megint odadörzsölt egy szál gyufát a falhoz, s egyszerre nagy világosság támadt körülötte. A tiszta fényben ott állt rég halott nagyanyja, és szeliden, hívogatóan nézett le kis unokájára.

- Nagyanyó! - kiáltott föl a kislány. - Nagyanyó, vigyél magaddal! Tudom, hogy itthagysz, ha a gyufa végigég, eltűnsz, mint a meleg kályha meg a sült liba, meg a gyönyörűsége szép karácsonyfa! Ne hagyj itt, nagyanyó!

És gyorsan a falhoz dörzsölt egy egész csomag gyufát, hogy maraszsa a kedves nagyanyót; a sok gyufa olyan fényességet árasztott, mintha a nap sütött volna. A nagyanyó sohasem volt ilyen szép, ilyen erős. Karjára emelte a kislányt, s felemelkedett vele; magasra, igen magasra, ahol nincs hideg, éhség, félelem, ahol csak öröm van és fényesség.

A hideg reggelen ott találták a kis gyufaárus lányt a hárszögletben: kipirult arca mosolygott, de élet már nem volt benne, megfagyott a csodákkal teli éjszakán. Ott feküdt a halott gyermek új esztendő reggelén, körülötte egy halom gyufásskatulya és sok-sok elégett gyufaszál.

- Melegedni akart szegényke! - mondták az emberek. Nem tudta senki, mennyi gyönyörűséget látott, s milyen fényesség vette körül, amikor nagyanyja karján mindörökre elhagyta ezt a sötét világot.

Brauner Tamás 2009-es eredményei

Magyar fekvenyomóktól ments meg uram minket!

Mozgalmas és sikeres évet tudhat maga mögött Brauner Tamás. Mezőtárkányi fekvenyomó bajnoka több neves hazai, Európa és világversenyen indult, ahol jobbnál jobb eredményeket ért el, saját egyéni csúcsait is jócskán meghaladva.

Eredményei időrendben:

2009 tavasza: Fekvenyomó Európa Bajnokság Herzberg, Németország: 110 kg-os versenysúllyal Masters 2. kategóriában (45-50 év közöttiek) ezüstérmet szerzett a Mátra SE versenyzőivel (Gyöngyös). A 9 fős csapat 6 arany, 2 ezüst, 2 bronz érmet nyert a 2 napos versenyen.

Előtte Gyöngyösön, a Magyar Bajnokság kvalifikáló versenyén 110 kg Masters 2. kategóriában 1. helyet szerzett, ez jogosította fel a németországi versenyen való részvételre.

2009 nyarán Szeghalmon megrendezésre kerülő Magyar Bajnokságon, a VB hazai kvalifikációs versenyén szintén aranyérmet nyert.

2009. nyarán Keszthelyen a strandon, fekvenyomó ruha nélküli versenyt rendeztek a világbajnokságra való felkészülés jegyében, ahol szintén első helyezést ért el.

2009. szeptemberében rendezték a világbajnokságot Franciaországban, Saint Avold-ban. Ezen a Magyar Profi Válogatott vett részt, a Gyöngyösiekből 8 fekvenyomó versenyző 4 arany, 3 ezüst, egy 4. helyezést ért el. Tamás élete legjobb eredménye (240 kg) a 4. helyre volt elegendő. Tudni kell a verseny erősségéről, hogy mindhárom előtte végzett versenyző világcsúcstartó volt, sokkal régebben kezdték a versenyzést, mint ő.

1. hely: francia Michelon Didier 272 kg, 2. magyar Ágoston István 267 kg, 3. az amerikai Tim Moon 257 kg-os teljesítménnyel 110 kg-os, versenysúllyal.

Október végén kiruccanásnak tekinthető a hazai Kazincbarcika Borsod Kupán 5 fővel mentek a Mátra SE-től, mind az 5 fő 1. helyet, ráadásul abszolút első helyet ért el.

Gyöngy Kupa - November elején, 230 kg-os teljesítménnyel lett első.

Prága világkupa november 5-6: Ezen a versenyen a Mátra SE 6 versenyzője vett részt, mind a hat első helyet ért el és egy ifjúsági abszolút első helyet. Tamás súlycsoportjában 235 kg-ot teljesített egy kis fogyással, itt 100 kg-os versenysúllyal versenyzett. Abszolútban 2. helyet érte el.

Tervei: Jövőre tartja a 100 kg-os versenysúlyt, s bízik benne, hogy itt a korosztályos versenyekben meg tudja hódítani Európát és a világ tetejét. Biztatók az eredmények, sérülések eddig elkerültek.

Két világbajnoki szervezet a magyarokat tartja a legjobbnak az elmúlt évek eredményei alapján. Ha mindez így marad, igaz lesz a középkori kicsit elferdített ima:

A magyar fekvenyomóktól ments meg uram minket!

**MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK, MINDEN
MEZŐTÁRKÁNYI LAKOSNAK
KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS
SIKEREKBEN GAZDAG, BOLDOG ÚJ ÉVET
KÍVÁN A MEZŐTÁRKÁNYI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ TESTÜLETE ÉS
POLGÁRMESTERI HIVATALA!**

Mezőtárkányi Hírek

Mezőtárkányi Önkormányzatának
időszakos kiadványa
Készült: 650 példányban

Felölös kiadó:

Tóthné Szabó Anita polgármester
Kiadó címe: 3375 Mezőtárkány,
Kossuth út 81.

Tel.: 36/491-933, 591-004

Felölös szerkesztő: Tóthné Szabó Anita

Szerkesztőbizottság tagjai:

Baloghné Gál Viktória, Mátys Piroska,
Nagy Péter, Sipos Attila.
Nyomdai munkák:
Tompá Tamás, Füzesabony
Hajdú 2000 Kft., Debrecen